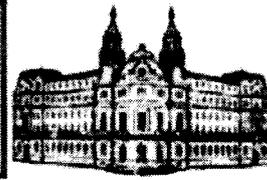
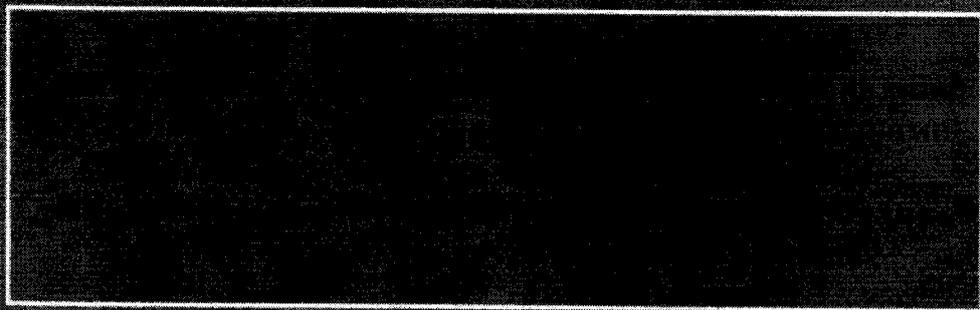

ПРОГРАМА ЗА
РАЗВИТИЕ НА
СЕЛСКИТЕ РАЙОНИ

ЕВРОПЕЙСКИ ЗЕМЕДЕЛСКИ ФОНД ЗА РАЗВИТИЕ НА СЕЛСКИТЕ РАЙОНИ: ЕВРОПА ИНВЕСТИРА В СЕЛСКИТЕ РАЙОНИ

МЕСТНО ПАРТНЬОРСТВО - ОБЩИНА МАРИЦА

Съдържание

1. Въведение	Грешка! Показалецът не е дефиниран.
2. Използвана методология	Грешка! Показалецът не е дефиниран.
3. Заинтересовани страни на местно ниво..	Грешка! Показалецът не е дефиниран.
3.1. Определяне на заинтересованите страни в процеса на формулиране и реализация на СМР	9
3.2. Основни заинтересовани участници в реализацията на СВОМР	11
3.3. Нагласи и потребности на основните заинтересовани страни	17
3.4. Изводи	40
4. Анализ на проблемите и нуждите на уязвимите и малцинствени групи на територията. Изводи	42
4.1. Обща информация и насоки за работа	42
4.2. Препоръки.....	49
5. Анализ на съществуващите различия в териториално урбанистичната структура на община Марица на основата на наличната статистическа и друга социално икономическа информация	66
6. Иновативни възможности на територията на община Марица:.....	73

СПИСЪК НА ИЗПОЛЗВАНИТЕ СЪКРАЩЕНИЯ

ВОМР	Водено от общностите местно развитие
ЕЗФРСР	Европейски земеделски фонд за развитие на селските райони
ЕК	Европейска комисия
ЕО	Европейска общност
ЕС	Европейски съюз
ЕСФ	Европейски социален фонд
ЕСИФ	Европейски структурни и инвестиционни фондове
ЕФРР	Европейски фонд за регионално развитие
МЗХ	Министерство на земеделието и храните
МИГ	Местна инициативна група
МСП	Малки и средни предприятия
НПО	Неправителствена организация
НСИ	Национален статистически институт
НЧ	Народно читалище
ОП	Оперативна програма
ПРСР	Програма за развитие на селските райони
СИР	Североизточен район
СМР	Стратегия за местно развитие
СНЦ	Сдружение с нестопанска цел

Настоящият документ е изготвен във връзка с проект за предоставяне на финансова помощ по под мярка 19.1 „Помощ за подготвителни дейности“ от Програмата за развитие на селските райони 2014 – 2020 г., с №РД50-170/07.12.2015г., сключен между Община Марица, МЗХ-УО и ДФЗ-РА

1. Въведение:

Настоящият анализ се изготвя в изпълнение на техническо задание и сключен договор за услуга между Община Марица и „Квалификационен фонд“ с предмет: "Проучване и анализ на територията на община Марица", в изпълнение на проект "Предоставяне на финансова помощ по подмярка 19.1 „Помощ за подготвителни дейности“ от Програма за развитие на селските райони 2014-2020 г.“ с №РД50-170/07.12.2015 г, сключен между Община Марица, МЗХ-УО и ДФЗ-РА.

Проектът реализира подготвителни дейности за прилагане на Воденото от общностите местно развитие (ВОМР), като инструмент на политиките на Европейския съюз за включването на гражданите на местно равнище в разработването на отговори на социалните, екологичните и икономическите предизвикателства, пред които е изправена днес Европа и в частност българското общество.

Дейността е предвидена в съответствие с изискванията на Наредба 16/30.07.2015г. на МЗХ-УО за прилагане на подмярка 19.1. "Помощ за подготвителни дейности" на мярка 19 "Водено от общностите местно развитие" от Програмата за развитие на селските райони за периода 2014 - 2020 г. (ПРСР 2014 - 2020 г.), съфинансирана от Европейския земеделски фонд за развитие на селските райони (ЕЗФРСР).

Целта е да се съберат, систематизират и анализират данни относно:

- Идентифициране на групите заинтересованите страни на територията на бъдещ МИГ Марица;

- Анализ проблемите и нуждите на уязвимите и малцинствени групи на територията на МИГ Марица с цел подпомагане на разработването на Стратегия за местно развитие на МИГ.

Набраните и анализирани данни ще бъдат използвани за целите на разработваната СВОМР, осигурявайки представителство и отчитане на интересите на основните групи заинтересовани страни на територията на МИГ Марица, която, покрива напълно и съвпада с територията на административно териториалната единица - община Марица.

✓ Кратка информация за подхода Водено от общностите местно развитие:

Прилагането на подхода ВОМР се извършва чрез интегрирани и многосекторни стратегии за ВОМР, основани на характеристиките на конкретната територия и разработени въз основа на местните потребности и потенциал, в съответствие с политиките на национално, регионално и местно ниво, включително и с политиките по десегрегация и деинституционализация.

ВОМР получава подкрепа от Европейския земеделски фонд за развитие на селските райони (ЕЗФРСР) чрез ПРСР 2014-2020 г. и може да получи подкрепа и от Европейския фонд за регионално развитие (ЕФРР), Европейския социален фонд (ЕСФ) и Европейския фонд за морско дело и рибарство (ЕФМДР) чрез:

- Оперативна програма „Околна среда“ за периода 2014-2020 г. (ОПОС 2014-2020 г.);

- Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси“ за периода 2014-2020 г. (ОПРЧР);

- Оперативна програма „Иновации и конкурентоспособност” за периода 2014-2020 г. (ОПИК);
- Оперативна програма „Наука и образование за интелигентен растеж” за периода 2014-2020 г. (ОПНОИР);
- Програмата за морско дело и рибарство за периода 2014-2020 г. (ПМДР).

Целите на подхода BOMR:

- насърчаване на социалното приобщаване и намаляване на бедността;
- интегриран подход към околната среда чрез съхраняване и опазване на околната среда и насърчаване на ресурсната ефективност, включително дейности за превенция и управление на риска и за използване потенциала на културното наследство;
- фокусиране върху иновациите чрез насърчаване на въвеждането им в практиката;
- насърчаване на устойчивата и качествена заетост и подкрепа за мобилността на работната сила;
- повишаване на конкурентоспособността на местните икономики и възможности за създаване на местен бизнес, включително чрез диверсификация, алтернативни дейности и устойчиво производство на аквакултури;
- подобряване на качеството на образованието и повишаване квалификацията на населението.

Мотивацията на публично-частните партньори е да има работеща МИГ, която да осигури необходимите условия на територията на община Марица за повишаване на конкурентоспособността на селското стопанство и жизнеспособността на стопанствата, за повишаване на доходите на производителите и осигуряване на доставката на качествени хранителни продукти, за опазване на екосистемите и устойчиво управление и използване на природните ресурсите в земеделието, горското стопанство и хранителната промишленост, за социално-икономическо развитие на територията, осигуряващо нови работни места, намаляване на бедността, социалното включване и по-добро качество на живот.

Прилагането на местна стратегия по ЛИДЕР ще допринесе чрез финансиране на проекти за осигуряване на конкурентоспособност на земеделието и по-широката селска икономика, подобряване на услугите за местното население, развитие на туризма като интегрирана дейност с участие от всички сектори.

Активното участие на всички заинтересовани страни на територията в процеса на подготовка на водената от общностите стратегия за местно развитие и в процеса нейното изпълнение допринася за разработването и подаването на максимален брой проекти, ще доведе до разкриване на нови работни места на територията.

✓ Кратка информация за публично-частно партньорство „Марица“:

През м.март 2015г. Община Марица предприема действия по подготовка на публично-частно партньорство за заявяване на интерес по подмярка 19.1 „Помощ за подготвителни дейности“ от Програмата за развитие на селските райони 2014 – 2020 г. Основните дейности, извършени от Община Марица са свързани с организиране на информационни срещи с представители от местната общност относно участие в

бъдещото партньорство и прилагане на подхода „Водено от общностите местно развитие“, срещи по сектори на които е проучено мнението и е постигнат консенсус кои да бъдат партньорите-от стопанския и от нестопанския сектор. Определени са представители от двата сектора, които анкетираните лица са посочили като партньори с капацитет и мотивация за участие и защита интересите на представените сектори.

По време на срещите с местната общност са представени възможностите за работа по подхода „Водено от общностите местно развитие“ по Програма за развитие на селските райони 2014-2020г., обсъдени са предизвикателствата пред територията на бъдещата Местна инициативна група, какви партньори могат да бъдат присъединени за разширяване на територията с още общини и населени места.

Местните инициативни групи са инструмента за прилагане на подхода Лидер/Водено от общностите местно развитие в Програма за развитие на селските райони 2014-2020г. и реализиране на Мултифондови стратегии за местно развитие.

Територията на община Марица притежава добри ресурси и условия за успешна работа по подхода Лидер през новия програмен период именно с изпълнението на Мултифондова Стратегия за местно развитие. Територията на бъдещия МИГ има запазена богата природна среда и биоразнообразие, предлагащи привлекателни условия за живот, наличието на територии с уникален характер и неусвоен потенциал за развитие на туризма, съчетаващи природни и културни ценности, сравнително изградена социална инфраструктура, изградена пътна и водоснабдителна инфраструктура, голям брой малки земеделски стопанства, които имат съществен принос за осигуряване на работни места, допълнителни доходи в селските райони и поддържане на жизнеността на селските общности, съхранени традиционни занаяти, услуги и технологии за преработка на храни, които създават заетост и допълнителни доходи в малките населени места, запазени социални взаимоотношения, културни традиции и институции (читалища, неправителствени организации), вкл и първоначален опит в прилагането на подхода ЛИДЕР за оживяване и сплотяване на местните общности на част от територията от селските райони.

Мотивацията на публично-частните партньори е да има работеща МИГ, която да осигури необходимите условия на територията на община Марица за повишаване на конкурентоспособността на селското стопанство и жизнеспособността на стопанствата, за повишаване на доходите на производителите и осигуряване на доставката на качествени хранителни продукти, за опазване на екосистемите и устойчиво управление и използване на природните ресурсите в земеделието, горското стопанство и хранителната промишленост, за социално-икономическо развитие на територията, осигуряващо нови работни места, намаляване на бедността, социалното включване и по-добро качество на живот.

Прилагането на местна стратегия по ЛИДЕР ще допринесе чрез финансиране на проекти за осигуряване на конкурентоспособност на земеделието и по-широката селска

икономика, подобряване на услугите за местното население, развитие на туризма като интегрирана дейност с участие от всички сектори.

Активното участие на всички заинтересовани страни на територията в процеса на подготовка на водената от общностите стратегия за местно развитие и в процеса нейното изпълнение допринася за разработването и подаването на максимален брой проекти, ще доведе до разкриване на нови работни места на територията.

При избора на различни дейности, които да бъдат финансирани чрез стратегията, МИГ ще подпомогне диверсификацията на местната икономика.

Чрез подкрепа на проекти, МИГ ще спомогне за подобряване на бизнес климата и средата за живот в селските райони чрез модернизация на инфраструктурата и подобряване качеството на услугите.

Друг мотивиращ момент за създаването на новото партньорство е, че МИГ предоставя още една възможност за финансиране на проекти за подобряване достъпа до информационни и комуникационни технологии в селските райони в допълнение на ПРСР на национално ниво.

Новата Местна група ще има възможност да работи за насърчаване на обмена на знания и иновациите в земеделието, горското стопанство и селските райони, подобряване на жизнеспособността и конкурентоспособността на стопанствата и насърчаване на иновативни селскостопански технологии, възстановяване, запазване и подобряване на екосистемите, зависещи от селското и горското стопанство, насърчаване на ефективното използване на ресурсите и подпомагане на прехода към нисковъглеродна и устойчива на климата икономика в сектора на селското стопанство, храните и горите и др.

2. Използвана методология:

Набиране на информация:

Набирането на информация по отношение на разглежданите теми се осъществи чрез:

- проведени информационни срещи;
- проведени публични срещи и обсъждания;
- проведени работни срещи с представители на общинска администрация;
- анализ на статистически данни;
- анализ на стратегически анализи и документи на община Марица (общински план за развитие 2014-2020 г., Стратегия за социални услуги, Общинска програма за интегриране и развитие на ромската общност и др.);
- проучване на доклади и анализи, касаещи тематичния обхват на анализа, включени в други стратегически проучвания и документи;
- анкетни карти, попълнение от заинтересовани страни.

За нуждите на общественото допитване са разработени следните въпросници:

Настоящият документ е изготвен във връзка с проект за предоставяне на финансова помощ по под марка 19.1 „Помощ за подготовителни дейности“ от Програмата за развитие на селските райони 2014 – 2020 г. с №РД50-170/07.12.2015г., сключен между Община Марица, МЗХ-УО и ДФЗ-РА

- Анкетна карта за представители на местния бизнес/потенциална заинтересована страна;
- Анкетна карта за местните земеделски производители и фермери/потенциална заинтересована страна;
- Анкетна карта за местния НПО-сектор и местна власт/потенциална заинтересована страна;
- Анкетна карта за намеренията на заинтересованите страни спрямо Стратегията за ВОМР.

Анализ на набраните данни:

- Общо анкетирани заинтересовани страни от местния бизнес: 23 на брой
- Общо анкетирани заинтересовани страни от селското стопанство: 30 на брой
- Общо анкетирани заинтересовани страни от НПО/местна власт: 32 на брой
- Общо анкетирани общо заинтересовани страни: 69 на брой

Основни въпроси в анкетните карти:

Какви са основните проблеми на територията на община Марица:

☐ Осигуряване на работни места;	☐ Качество на техническата инфраструктура;
☐ Ниски доходи и липса на алтернативи	☐ Достъпност до образователни, социални и здравни услуги;
☐ Изселване на младите хора;	☐ Липса на достатъчно развлечения
☐ Липса на реклама на туризма;	☐ Липса на достатъчно развит туристически продукт;
☐ Друго:	☐ Липса на инвестиции;
	☐ Липса на политики
	☐ Няма възможности за развитие

Какви са основни приоритети за бъдещо развитие на населените места в община Марица:

- култура и образование, включително опазване и възстановяване на културно-историческо наследство, условия за учене през целия живот, осигуряване на условия за развитие на изкуствата, културни мероприятия и др.;
- околна среда (зелени площи, ВиК и пречистване на води, въздух, управление на отпадъци и др.);
- социални въпроси (интеграция на хората в неравностойно положение, борба с безработицата, подобряване на демографските показатели и др.);
- подобряване на техническата и транспортна инфраструктура, включително улична и тротоарна мрежа, алеи, масов обществен транспорт и др.;
- подкрепа и стимулиране на бизнеса и МСП;
- подобряване на сградния и жилищен фонд, включително мерки за енергийна ефективност;

- подобряване на средата на живот – зелени площи, места за отдих, велоалеи, спортни съоръжения и площадки и др.;
- туризъм;

Какъв основен принос към развитието трябва да има Стратегията за местно развитие:

- Насърчаване на социалното приобщаване и намаляване на бедността;
- Интегриран подход към околната среда чрез съхраняване и опазване на околната среда и насърчаване на ресурсната ефективност, вкл. дейности за използване потенциала на културното наследство;
- Фокусиране върху иновациите чрез насърчаване на въвеждането им в практиката;
- Насърчаване на устойчивата и качествена заетост и подкрепа за мобилността на работната сила;
- Повишаване на конкурентоспособността на местните икономики и възможности за създаване на местен бизнес, включително чрез диверсификация, алтернативни дейности ;
- Подобряване на качеството на образование и повишаване квалификацията на населението.

Има ли територията на община Марица ресурси за иновации :

- Социални;
- Бизнес;
- Околна среда;
- Друго;

Какъв бюджет и за какви неотложни дейности е необходим на бизнеса?

Доколко подхода Водено от общностите местно развитие ще мобилизира местната общност?

- ДА
- НЕ;
- Може би;
- Не знам;
- Отчасти;

Кои са определящите фактори за успешно местно развитие:

☐ Повишаване на образованието и квалификацията на човешките ресурси;	☐ Повишаване на капацитета на местната общност за кандидатстване и изпълнение на проекти
☐ Подобряване на техническата инфраструктура;	☐ финансирани от европейски програми;
	☐ Привличане на инвеститори;

☐ Подобряване на туристическия продукт;	☐ Друго
--	--------------------------------

Въпрос: Намерения на анкетиранияте лица за кандидатстване с проекти към ПРСР.

Въпрос: Намерения на анкетиранияте лица за кандидатстване с проекти към ОПРЧР.

Въпрос: Намерения на анкетиранияте лица за кандидатстване с проекти към ОПИК.

Въпрос: Размер на очакваната субсидия за проектното намерение.

Въпрос: Намерение за добавена стойност в проектите на заинтересованите страни.

Въпрос: Намерение за участие в бъдещата МИГ-община Марица.

Въпрос: Създадени ли са добри условия за Вашия бизнес от страна на Община Марица.

- В голяма степен ;
- В известна степен ;
- Има какво да се желае ;
- НЕ.

След внимателен и подробен преглед от набраната информация бяха подбрани онези елементи, които касаят темата на настоящия анализ, и те станаха основа за провеждането му.

3. Заинтересовани страни на територията на община Марица:

3.1. Определяне на заинтересованите страни в процеса на формулиране и реализация на СМР

Съгласно дефиницията за „заинтересована страна“ в Наредба 22/14.12.2015г. на МЗХ за условията и редът за прилагане на подмярка 19.2. "Прилагане на операции в рамките на стратегии за водено от общностите местно развитие" на мярка 19 "Водено от общностите местно развитие" (ВОМР) от Програмата за развитие на селските райони за периода 2014 - 2020 г. (ПРСР 2014 - 2020 г.), "Заинтересована страна" е група лица с общ интерес и възможности, свързани с реализиране на стратегия за ВОМР, включително и като потенциални получатели на финансова помощ и ползватели на резултати от нейното изпълнение.

Община Марица като бенефициент на финансова помощ по подмярка 19.1 „Помощ за подготвителни дейности“ от Програмата за развитие на селските райони 2014 – 2020 г. с №РД50-170/07.12.2015г., сключен между Община Марица, МЗХ-УО и ДФЗ-РА организира и проведе 24 събития на територията на 19 населени места с над 300 представители на основните сектори и групите на заинтересованите страни.

За популяризиране на проекта и привличане вниманието на различни заинтересовани страни се проведеха 2 на брой едnodневни информационни конференции с над 140 участника от цялата територия. По време на конференциите са представени дейностите и напредъка по проекта за подготовка на Стратегия. основните параметри на подхода ВОМР, изяснена е ключовата роля на всяка от потенциалните заинтересовани страни за

Настоящият документ е изготвен във връзка с проект за предоставяне на финансова помощ по подмярка 19.1 „Помощ за подготвителни дейности“ от Програмата за развитие на селските райони 2014 – 2020 г. с №РД50-170/07.12.2015г., сключен между Община Марица, МЗХ-УО и ДФЗ-РА

участие, представени са основните насоки на Стратегията, основните формулировки, мнения и препоръки.

Заинтересована страна в процеса на разработване на Стратегия за местно развитие (СМР), с която МИГ Марица да кандидатства пред МЗХ за одобрение, е всяко лице или група, които могат да допринесат с ресурси или да бъдат засегнати от дадена дейност по реализация на СМР.

Въвличането на заинтересованите страни на ранен етап от планирането гарантира постигане на консенсус относно формулиране на политиките и целите на СМР и по-голяма готовност да се подкрепят решенията при приемането ѝ и реализацията.

При привличането на заинтересованите страни към процеса на разработване, а в последствие - при успешно одобрение от страна на МЗХ - и към процеса на реализация на СМР, е важно да се гарантира широк спектър заинтересовани, както и тяхната представителност, когато става дума за представителни организации.

И двата елемента - широкото разнообразие и представителността - гарантират, че разработването на стратегическия документ за плановия период няма да отрази по-значимо интереси на една група (по-силно представени) заинтересовани за сметка на интересите на друга група (непредставени) заинтересовани. При разработването на СМР, както и при разработването на всеки стратегически документ, е много важно спазването на баланса между интересите на различни групи и прослойки, за да не се допуска някой да се почувства ощетен при разпределянето и инвестирането на обществения ресурс.

Познаването на нуждите и интересите на различните групи заинтересовани и обсъждането на тези интереси и нужди по време на обществени събития дава възможност на самите заинтересовани да видят отразяването на своите проблеми в СМР и създаването на възможност за решаването им чрез реализацията на СМР.

При формулирането на заинтересованите страни в процеса на разработване на СМР е взето предвид, че на местно ниво заинтересованите страни и групи най-общо се излъчват от три сектора: правителствен – местна власт; стопански и нестопански сектор. Обикновено те включват:

- ✓ Правителствен – избираеми представители на местната власт – кметове на общини, кметове на населени места и кметски наместници, служители в общинска администрация, представители на децентрализирана структури на централната и регионални власти.
- ✓ Стопански сектор. Представители на бизнеса, в това число еднолични търговци, земеделски производители, кооперации; представители на търговски дружества, вкл. такива, предоставящи комунални услуги; общински фирми и предприятия; свободни професии и др.
- ✓ Нестопански сектор. Представители на структурите на гражданското общество, в това число НПО, културни институции, спортни клубове, туристически дружества,

Списъкът на заинтересованите страни в процеса на формиране и прилагане на регионални и местни политики, както е СВOMP най-общо включва:

ГРУПА	ЗАИНТЕРЕСОВАНИ СТРАНИ
Местни власти	Общински съвети Кметове Общински администрации Кметове на населени места и кметски наместници
Частен бизнес	Търговски дружества Еднолични търговци Земеделски производители Кооперации Браншови сдружения на бизнеса
Държавни Общински фирми и предприятия	За комунални услуги Други
Структури на гражданското общество	НПО в обществена и/или частна полза Училищни настоятелства Читалища Други
Социални и икономически партньори	Синдикати Работодателски организации
Религиозни общности	Основни вероизповедания
Специфични цели групи	Женски организации Младежки организации Пенсионерски организации Организации на хора с увреждания
Медии	Електронни медии Печатни медии Интернет базирани медии

При прилагане на посочената по-горе методология за идентифициране на заинтересованите страни за територията на община Марица, се очертават следните основни групи в трите сектора.

✓ **Публичен сектор: местна власт**

Настоящият документ е изготвен във връзка с проект за предоставяне на финансова помощ по пол мярка 19.1 „Помощ за подготвителни дейности“ от Програмата за развитие на селските райони 2014 – 2020 г. с №РД50-170/07.12.2015г., сключен между Община Марица, МЗХ-УО и ДФЗ-РА

Публичният сектор може да се дефинира като система от държавни и общински институции, които управляват публичната собственост, осъществяват данъчното облагане, произвеждат и предлагат публични блага за ползване от членовете на обществото. В тесен смисъл Публичният сектор може да се разгледа и като част от икономиката на страната, която произвежда и предлага публични блага и услуги на населението.

В условията на пазарна икономика в редица области с голямо стопанско и социално значение държавата не коригира действието на пазара, а изцяло го замества с помощта на изградения и функциониращ Публичният сектор, т.е. подчертава се мястото и ролята на Публичният сектор в развитието на обществото и страната.

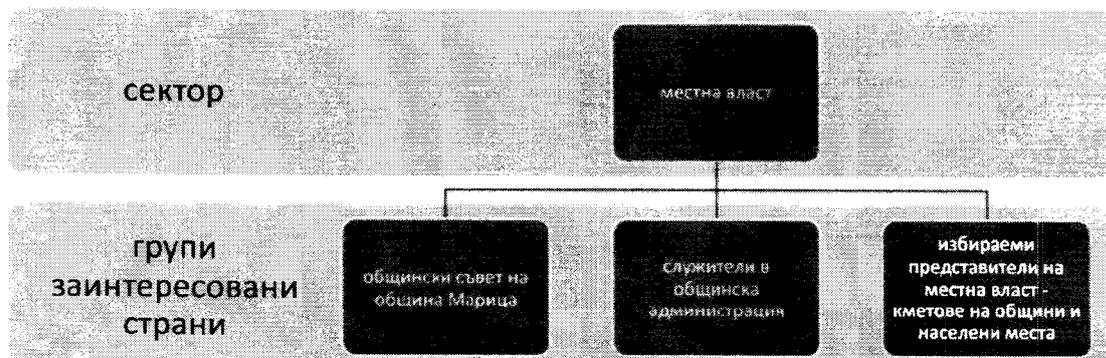
Многообразната дейност на държавата в публичния сектор създава представата, че тя може да реши проблемите, които изпитва пазарното стопанство, но в това отношение тя има подчинено място и роля – коригира, допълва и обогатява действието на пазара, но не го измества. Публичният сектор акумулира средствата и ресурсите от частните стопански фирми и домакинствата за да изпълни социално-икономическите функции на обществото.

Местната власт представлява възможност да се налагат определени решения, приети по установен ред от някакъв орган, които имат задължителен характер в рамките на териториалната общност за отделни граждани, за групи от граждани или за цялото население на района, общината, областта и др.

Местната власт разглежда отношенията в териториалните общности, за които законът определя, че са с регионално значение, като обект на нормативно установено властническо въздействие, от което следва подчинение при отношенията между различни субекти.

Общината е основната административно-териториална единица, в която се осъществява местното самоуправление.

На територията на бъдещата МИГ, заинтересована страна от бъдещата Стратегия за местно развитие е Община Марица.

891

На територията на МИГ Марица няма идентифицирани представители на централна или регионална власт, които да са демонстрирали интерес за включване, както и оценка, че ще бъдат облагодетелствани или подложени на неблагоприятно въздействие в следствие на прилагането на СВОМР.

✓ **Стопански сектор: местен бизнес и селско стопанство**

Поради доброто си транспортно-географско положение, близостта до гр. Пловдив и София и провежданата политика от местните власти, общината е привлекателна за инвестиции, включително и чуждестранни.

Независимо от големия процент обработваеми земи и славата на общината в миналото като земеделски район, през последните 10 години водещ сектор в икономиката е промишлеността, следван от сектор услуги и на трето място селско стопанство.

Промишлеността е с многоотраслов характер, като водещи функции имат производства свързани с преработка на селскостопански суровини (хранително-вкусова), производство на машини и оборудване, производство на химически изделия и продукти, дървопреработване, производство на мебели, текстилна промишленост, производство на трикотаж и облекло, машиностроителна, металорежеща и др. Предприятията са изцяло частни.

Преработвателната промишленост на плодове и зеленчуци не е свързана с местното селскостопанско производство и работи с вносни суровини.

В структурата на предприятията преобладават тези от типа „микро“ и „малки“, които обаче са с по-скромни икономически показатели. Тези предприятия са основата на малкия семеен (фамилен) бизнес и дават препитание на около една трета от всички заети лица в общината.

Регистрирани са над 4000 стопански субекта. Най-големите предприятия са изградени на „зелена поляна“.

Оформени са 4 промишлени зони с малки и средни предприятия с профил на дейността свързан с : производство на бяла техника, производство на хлебни изделия, автосервизни и транспортни услуги, тютюневи изделия, производство на месни и млечни продукти, производство на месни продукти, производството на автоматичните прекъсвачи, производство на PVC-профили, производство на пластмасови изделия и метални изделия за дома, производство на козметични продукти, производство на изделия от желязо, производство на биоторове, на електронно оборудване, производство на велосипеди и детски колички, рециклиране на полимери,

производство на матраци, внос и търговия с цветя, обработка и търговия с мрамор и гранит, преработка и консервиране на плодове и зеленчуци, производство и реставрация на мебели, производство на топлоизолационни панели и врати и др.

За развитието на първичния (аграрен) сектор благоприятни фактори са качествените поземлени ресурси, климатичните условия, достъпът до основни транспортни коридори, традициите на населението в развитието на селското стопанство, развитата промишленост за преработка на селскостопански суровини и др. Наличието на добре

развита напоителна мрежа (макар и вече в не добро състояние) е фактор за големия размер на поливните площи, върху които се отглеждат интензивни селскостопански култури - зеленчуци, трайни насаждения, ориз.

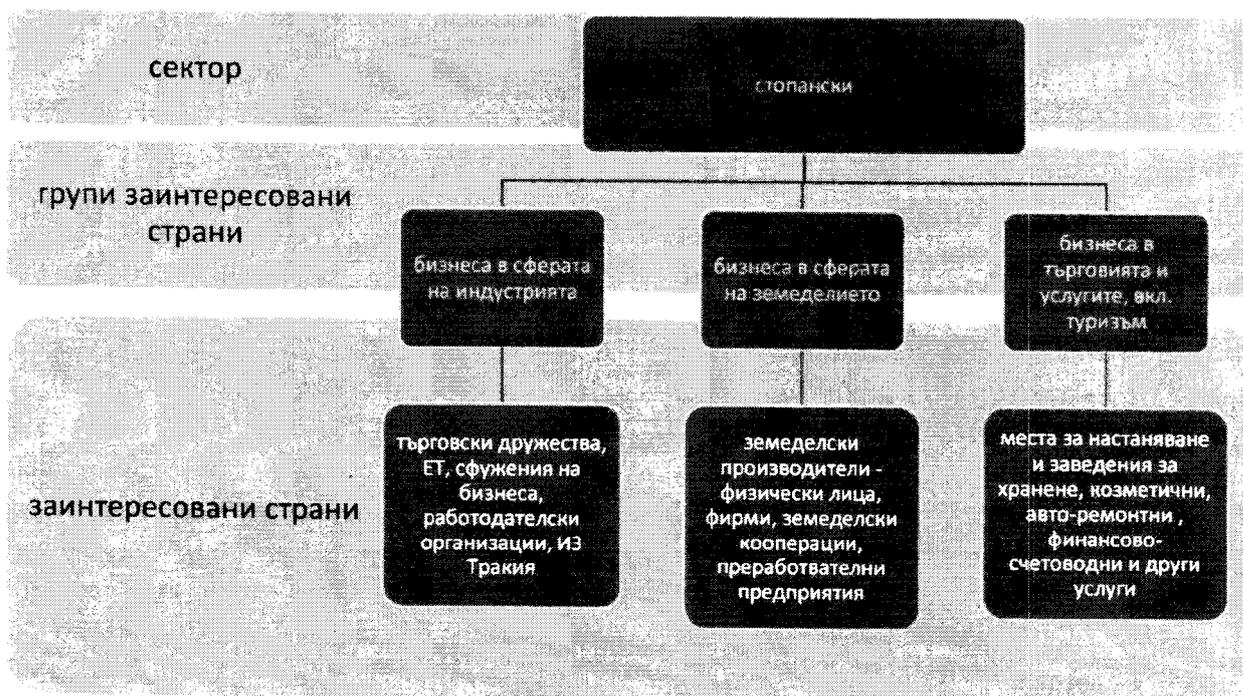
През последните години, благодарение и на стимулиращата държавна политика и окрупняването на земята, се възражда интензивното растениевъдство и животновъдството с тенденции към по-уедрено фамилно фермерство. Увеличават се и инвестициите в модернизация и механизация на стопанствата.

На територията на МИГ активно работят земеделските кооперации, сред които:

- Земеделска кооперация Единство – намира се в село Костиево и е наследник на местното ТКЗС, където след 1990 г. обединява 400 кооператори с обработваема земя на площ от 11 500 декара. Кооперацията е сред основните производители на оризова арпа в страната и притежава оризище в землището на село Костиево.

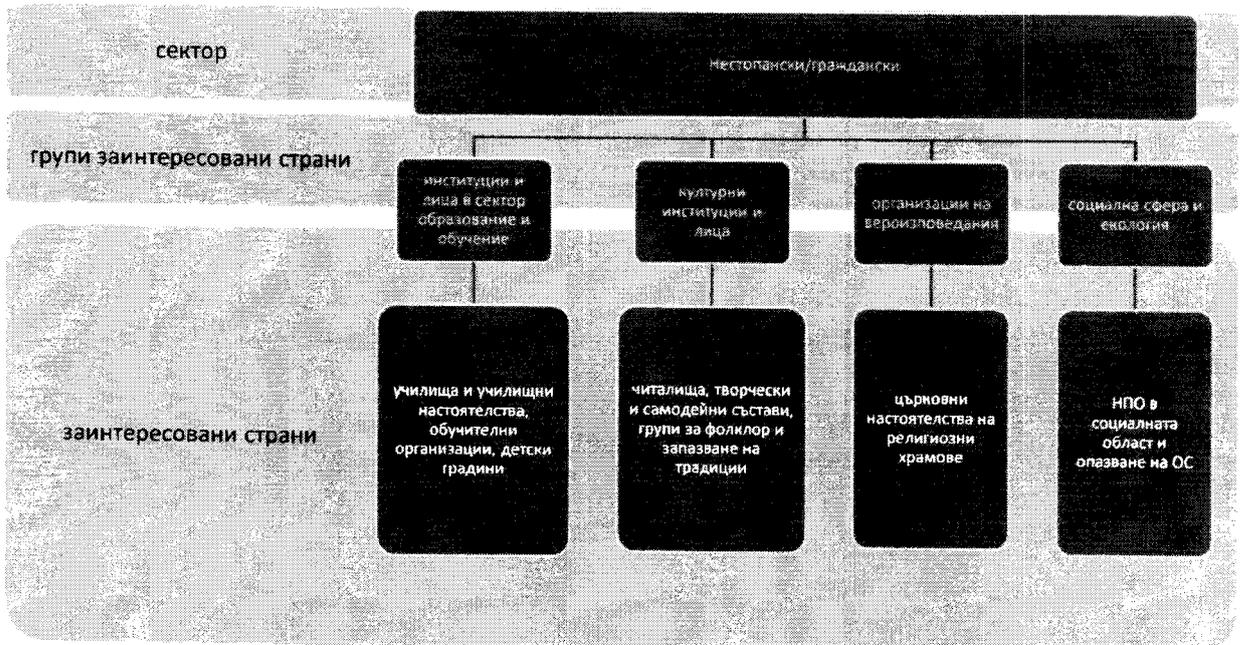
- Потребително-Производствена Земеделска кооперация Напредък – село Царацово. Занимава се с производство и търговия със селскостопанска продукция. Отглежда царевица, слънчоглед, ечемик и фъстъци.

Значителното почвено разнообразие на територията на община Марица в съчетание с климатичните условия създават благоприятни условия за развитие на селското стопанство. На територията има развити практики за ранно полско и оранжерийно зеленчукопроизводство, зърнопроизводство, възстановяват и се увеличават площите за производство на ориз, разрастват се градините с трайни насаждения. Подценяването на възможностите за ефективно интегриране на аграрния сектор с преработващата промишленост обаче в условията на пазарна икономика ограничават предпоставките за социално-икономическо развитие, което да е в съответствие със съществуващия потенциал, традиции и съвременни тенденции.

В този сектор, може да бъде извършена допълнителна диференциация на отделните групи по отделни икономически сектори, но към настоящият момент и за целите на анализа то не се налага.

- ✓ **Нестопански/Граждански сектор: местни Читалища, клубове, сдружения и др.**

Гражданският сектор или общностен сектор (също сектор с нестопанска цел) е омази сфера на социалната активност, с която се занимават организации, които са с нестопанска цел и неправителствени.

Този сектор е наричан също така трети сектор, по отношение на публичния и частния сектор. Граждански сектор е друг термин, използван за този сектор, с който се набляга на отношението му към гражданското общество.

Групите заинтересовани страни в този сектор имат различна степен на представителство, която е предопределена от техния обхват и активност. С най-широко представителство сред местната общност са групата в културната и образователната сфера и по-малко останалите групи заинтересовани страни.

На основата на анализа можем да направим извода, че на територията на МИГ Марица има осем групи заинтересовани страни, разпределени по основни сектори, както следва:

Правителствен сектор	Местна власт
Стопански сектор	Бизнес в сферата на индустрията
	Бизнеса в сферата на земеделието
	Бизнеса в сферата на търговията и услугите, вкл. туризъм

Нестопански/граждански сектор	Институции и лица в сектор образование и обучение
	Културни институции и лица
	Организации на вероизповедания
	Организации в социална сфера и екология

✓ **Групи/сектори заинтересовани лица, участващи в разработване на стратегията:**

Тъй като стратегиите за ВОМР се разработват и проектите се избират от местната група и местните заинтересовани страни, процеса се движи от енергията на местните заинтересовани страни, включително от младите хора. По време на провеждане на всички 24 общности, работни и информационни събития за подготовка на Стратегията, текущо се идентифицираха заинтересовани групи лица с общ интерес и възможности, свързани с реализиране на стратегия за ВОМР, включително и като потенциални получатели на финансова помощ и ползватели на резултати от нейното изпълнение:

- Сектора на местната власт: Община Марица, ОбС и кметове на населени места; граждани
- Сектора на бизнеса: микропредприя и малки предприятия с различен профил на дейност;
- Земеделския сектор: земеделски производители, животновъди, пчелари, кооперации и фирми;
- Гражданския сектор: граждански сдружения и организации с различен профил на дейност.

Ролята на заинтересованите лица в изработването на стратегията бе при подготовката на SWOT анализа на стратегията, при определяне обхвата на стратегията и планираните интервенции, детайлно разписване на мерките на базата на произтекли изводи и резултати от анализите.

✓ **Идентифицирани групи от заинтересовани лица на територията на МИГ, имащи общ интерес от прилагането на Стратегия за ВОМР на територията на община Марица:**

По смисъла на прилагане на подхода ВОМР под сектори заинтересовани лица се разбира всички лица, участвали в разработването на настоящата стратегия, които имат заявен интерес от изпълнение на стратегията и които могат да допринесат с ресурси в процеса на нейното реализиране.

Подходът на ВОМР с участието на множество заинтересовани страни води до различен начин на разглеждане на предизвикателствата според „търсенето“ или „потребностите“ на територията.

Различните заинтересовани страни се категоризират в зависимост от редица характеристики като ниво на заинтересованост и възможност да се влияе върху резултатите.

Заинтересована страна в процеса на разработване на Стратегия за местно развитие (СМР), с която МИГ Марица кандидатства пред МЗХ за одобрение, е всяко лице или група, които могат да допринесат с ресурси или да бъдат засегнати от дадена дейност по реализация на СМР.

Въвличането на заинтересованите страни на ранен етап от планирането гарантира постигане на целите.

В този смисъл на територията на община Марица за нуждите на Стратегията са определени следните заинтересовани страни:

-Първа група: лица/страни от местната власт: Община Марица (като бенефициент с проекти за цялата местна общност), местните кметства (на чиято територия ще се осъществяват инвестиции) и техните жители като ползватели на резултатите от изпълнението на Стратегията;

-Втора група: лица/страни от стопанския сектор:

1. Бизнес в сферата на промишлено производство, услуги и търговия: търговски дружества, ЕТ, сдружения на бизнеса, работодателски организации. Характерни представители са предимно микропредприятията и малките предприятия в сферата на производството (производство на стъкло, производство на облекла, сладкарско производство, цехове за дограма, и услугите. Фирми за таксиметров превоз, ремонт на механизация, печатарска дейност, металопреработване, преработвателни фирми), строителство, услуги (предоставяне на интернет и ТВ, организиране на кетъринг и празненства, места за настаняване и заведения за хранене, козметични, авто-ремонтни, финансово-счетоводни, авто –услуги и бърз сервиз и др.) и търговия (търговия с обзавеждане, търговия и рециклиране на полимери, , търговия с горива, търговия със строителна агро – техника).

2. Бизнес в сферата на земеделието: земеделски производители - физически лица, фирми, земеделски кооперации, преработвателни предприятия с основни направления на производството:

- заинтересована лица от сектора на зърнопроизводството;
- заинтересовани лица от сектора на зеленчукопроизводството;
- заинтересовани лица от сектора на овощарството;
- заинтересовани лица от сектора на оранжерийно производство;
- заинтересовани лица от сектора на производство, преработка и търговия със зърнени и бобови култури;
- заинтересовани лица от животновъдния сектор: птицеферми, свиневъдство, овцевъдство и говедовъдство, пчеларство.

-Трета група: лица/страни от нестопанския сектор:

1. Институции и лица в сферата на образованието и обучението: училищни настоятелства, обучителни организации, училища и детски градини.;

2. Културни институции и лица: читалища, творчески и самодейни състави, групи за фолклор и запазване на традициите;
3. Организации на вероизповеданията: църковни настоятелства и храмове;
4. Социална сфера, екология, гражданско и местно развитие: неправителствени организации и сдружения с различен предмет на дейност.
5. Организации и лица, работещи в полза на уязвимите групи.
6. Сдружение на ромската общност „Ромски свят“.
7. Сдружения със спортни дейности: спортни клубове с активна дейност в сферата на младежта и спорта във всички населени места.

✓ **Роля и значение на изброените заинтересовани страни за прилагане на подхода BOMP:**

Европейската комисия счита, че BOMP може да бъде полезен инструмент за овластяване на местните общности, включително групи в неравностойно положение, за подобряване на институционалния капацитет на местните заинтересовани страни и специално на НПО и за предизвикване на социални иновации на местно равнище.

Заинтересованите страни, участващи във Местната инициативна група трябва да вземат решение за основните предизвикателства, цели и приоритети, които най-добре могат да бъдат решени на местно ниво.

Хора, смятани за проблемни, са овластени, за да станат част от решението. Техният пряк опит — обединен с гледните точки на други заинтересовани страни — може да помогне за много по-доброто адаптиране на политиките към реалните потребности и възможности.

Участието им в процеса увеличава техния капацитет да действат и предприемат конструктивни инициативи. Това на свой ред насърчава чувство за местна идентичност и гордост, както и усещане за собственост и отговорност за дейностите.

BOMP е метод за включване на заинтересовани страни и партньори на местно равнище, включително на гражданското общество и местните икономически участници в разработването и прилагането на местни интегрирани стратегии, които помагат на своите региони и спомагат за преход към по-устойчиво бъдеще. Той може да бъде особено мощен инструмент, особено по време на криза, който да покаже на местните общности, че могат да предприемат конкретни стъпки към форми на икономическо развитие, които са по-интелигентни, по-устойчиви и по-приобщаващи в съответствие със стратегията Европа 2020.

Местните заинтересовани страни и общности се учат едни от други и намират съмишленици за укрепване на собствените си позиции в местното развитие.

Тъй като стратегията за BOMP се разработва и проектите ще се избират от местното население, решенията могат да бъдат съгласувани с местните потребности и

партньорствата могат да бъдат движени от енергията на местните заинтересовани страни, включително от младите хора.

Подходът на ВОМР с участието на множество заинтересовани страни води до различен начин на разглеждане на предизвикателствата според „търсенето“ или „потребностите“, който свързва опита на потребителите с по-специализираните знания на различните видове доставчици.

Местните заинтересовани лица следва да участват от първия ден на разработването на стратегията до края на процеса на изпълнение.

Воленото от общностите местно развитие за селските райони открива възможност за работа по съгласуван начин с широк кръг от заинтересовани страни, и по-конкретно със самите творчески предприемачи.

В същото време ВОМР позволява на общината да мобилизира ресурсите, уменията и енергията на частните заинтересовани страни и гражданското общество.

Местното партньорство е особено важно за подхода на социално приобщаване чрез ВОМР. Това партньорство обединява заинтересованите страни, които участват в идентифицирането, а след това и в решаването на проблема.

✓ **Мобилизиране на главните участници и изграждане на партньорство на територията на община Марица:**

Местното партньорство е движещата сила зад разработването и изпълнението на стратегията.

Събирането на групата от потенциални партньори на територията на община Марица по идея на местната власт е отправна точка за работата по стратегията.

Докато разработват своя анализ на нуждите за развитие и потенциала на района, първоначалната група включи допълнителни членове, идващи от различни части на местната общност.

Стратегията и партньорството се изгради успоредно с постепенното интегриране на нови сектори и измерения в стратегията, подкрепени от прогресивното разширяване на партньорството към представителите на нови сектори, общности и райони. Този повтарящ се процес не трябва да спира, когато стратегията се представи на програмните органи.

Отговорности на местното партньорство –МИГ:

-Партньорството отговаря за подбора на проекти на местно ниво и трябва да гарантира, че одобрените проекти са в съответствие със стратегията.

-Процесът на вземане на решения в УС на партньорството на МИГ не трябва да бъде доминирано от държавните органи или от конкретна група по интереси.

За да се счита за действително „водено от общностите”, препоръчително е местното партньорство да отговаря най-малко на следните критерии:

-Трябва да бъде приобщаващо, т.е. съставено от партньори, които идват от различни части на местната общност: публичния сектор, частния сектор и гражданското общество и да отразява характера и насоката на стратегията.

-Участието на частния сектор е от решаващо значение за гарантиране на устойчивостта на проектите за осигуряване на необходимия дял от частно финансиране за проектите.

-Органът, който взема решения, трябва да се стреми да е балансиран по пол и да има справедливо представителство на конкретните целеви групи, обхванати от стратегията за местно развитие, например млади хора, етнически малцинства, хора в неравностойно положение, уязвими групи и т.н.

-Установените работни процедури, правила и структури за вземане на решения следва да гарантират, че изборът на проекти съответства на целите на стратегията, трябва да бъдат прилагани по недискриминационен и прозрачен начин и по-специално да се избягва всякакъв риск от конфликт на интереси.

-Членовете и служителите на МИГ трябва да имат съответните компетенции, умения и ресурси за генериране и управление на процесите на развитие на местно ниво.

3.3. Нагласи и потребности на основните заинтересовани страни:

Нагласите и потребностите на заинтересованите страни бяха изследвани посредством резултатите от разработени анкети със специфична информация и въпроси за съответния тип заинтересована страна и допълнени по време на обществените дискусии и индивидуални разговори с участниците. По-долу са дадени основните резултати по групи заинтересовани страни от различните сектори (граждански, стопански и правителствен). Общото във всички анкети е, че анкетираните споделят своето виждане за развитие на общината, основните фактори, които биха спомогнали това развитие, най-важните сфери, в които следва да се реализират проекти и дейности и тяхното желание и нагласа да участват с осъществяването на конкретни идеи.

Изследваните нагласи, свързани с бъдещото развитие на територията, които предопределят в голяма степен визията за развитие на територията обхваната от МИГ Марица са посочени по-долу. Тези нагласи са свързани и с потребностите на отделните групи, и могат да бъдат представени най-общо по следният начин:

- община Марица-място за успешен бизнес и благоприятна социална среда;
- запазване на културното наследство на общината;
- благоустрояване на населените места - зелена и цветна градина;
- добра инфраструктура и условия за работа на местното население;
- община пълна с образовани млади хора, живеещи екологично;

- привлекателна инвестиционна дестинация с модерна социална и техническа инфраструктура
- повече спортни събития, повече съоръжения за спорт и повече спортуващи хора;
- добра пътна структура;
- трайно установяване на младите хора в общината;
- достъпни здравни и социални услуги,
- достъп на младите хора до местното самоуправление;
- съхранено културно наследство;
- подобряване качеството на образованието и развитие на частния бизнес;
- информирано гражданско общество;
- демонстрация на традиционни храни и занаяти;
- равнопоставеност за малцинствата и хората в неравностойно положение

✓ Граждански сектор

В общината гражданският сектор е представен от няколко неправителствени организации с широка сфера на дейност, училищни настоятелства, читалища и регистрираните поделения на вероизповедания.

Идентифицирани конкретни заинтересовани страни в направеното анкетно проучване на територията на община Марица:

- ФК „Вихър -2006“
- Църковно настоятелство, с.Динк
- Читалище „Изгрев- 1927“
- Читалище „Просвета- 1964“
- Читалище „Просвета -1938“
- Читалище „В. Левски -1936“
- Читалище „Н.Вапцаров „
- Читалище „Хр.Ботев- 1930“
- Читалище „В.Левски -1943“
- Читалище „Виделина -1928“
- Читалище Пробуда 1929
- Читалище „Хр.Ботев -1930“
- Читалище „Пробуда- 1927“
- Читалище „О.Паисий- 1934“
- Читалище „Светлина -1929“
- Сдружение „Ромски свят“
- Читалище „Дядо Иван Арабаджията“
- Земеделски младежки съюз
- Настоятелство при ОУ“В.Левски“
- Настоятелство към ОУ-Костиево
- Сдружение „Стрямска долина-екология и развитие“
- Читалище „Просвета-1927“
- Спортен клуб -Скуtare

- Читалище „Светлина -1927“
- Настоятелство при ОУ “Кл.Охридски“
- Читалище „Йордан Колев-1928“
- Настоятелство при ОУ „В.Левски“, с.Маноле
- Настоятелство при ЦДГ –с.Труд
- Настоятелство -ЦДГ“Пролет“
- Сдружение за хора с увреждания и социална дейност“Великолепие“, с.Труд.

Наблюдава се 100 изчерпателност на представителността по населени места, това са заинтересовани страни от гражданския сектор от всички 19 населени места на територията на община Марица.

Анкетираните представители на гражданския сектор са предимно от женски пол и в активна възраст между 35-49 години.

Посочените заинтересовани страни участват активно във всички събития по разработване на Стратегията за ВОМР, някои от тях са и учредители на МИГ-община Марица.

Анкетираният граждански сектор посочва бъдеща визия на община Марица, свързана основно с място за успешен бизнес и социална среда, запазено културното наследство на общината, зелена и цветна градина с добра инфраструктура и условия за работа на местното население. Анкетираните акцентират върху желанието си 19-те населени места да бъдат живи, цветни и подредени с много образовани млади хора, живещи екологично.

Важно за населените места е те да останат привлекателна инвестиционна дестинация с модерна социална и техническа инфраструктура.

Анкетираните искат да има повече спортни събития, повече съоръжения за спорт и повече спортуващи хора.

Не на последно място е виждането на участниците в анкетата за община Марица като културна дестинация с добра пътна структура, най-вече благодарение на културно-историческото наследство, открито като находки в село Маноле.

Населените места имат нужда от трайно установяване на младите хора в общината, защото в момента всички те учат и работят извън територията на община Марица поради незадоволителна образователна и социална инфраструктура.

Въпреки близостта си до областния център-Пловдив, анкетираните смятат, че са необходими достъпни здравни и социални услуги с модерна инфраструктура за населението.

Анкетираните отделят място и за желанието си да има осигурен достъп на младите хора до местното самоуправление и партньорство с местната власт.

От своя страна има потребност от информирано гражданско общество.

Територията има потенциал за демонстрация на традиционни храни и занаяти.

Бъдещата МИГ-община Марица следва да работи и за по-добър социален облик и равнопоставеност за малцинствата и хората в неравностойно положение.

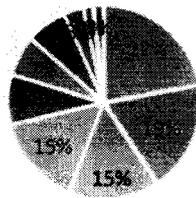
Съвсем естествено е за представителите на гражданския сектор, който работи за развитието на цялата общност, основните проблеми в общината да се свързват с жизнената среда (по-специално техническата инфраструктура – улици, тротоари.

площадки и др.), заетостта на населението и осигуряването на работни места на територията и изселването на младите хора, поради търсенето на по-добри възможности за реализация и качество на живот. Като по-незначителен проблем за територията са посочени липсата на инвестиции, места за развлечения и развитието на туризма.

Като приоритет с най-голяма важност за развитието на територията е посочен „Култура и образование“ (31% от анкетираните). Обяснението на този факт е, че голяма част от анкетираните са представители на читалища, чиито приоритет в работата е културата и просветата на населението, и училищни настоятелства, които работят в сферата на образованието.

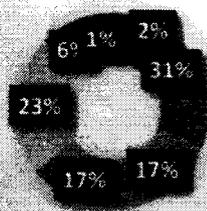
След това като приоритети са посочени подобряване на средата за живот, околната среда и техническата структура, което адресира основните посочени проблеми, свързани с лошата инфраструктура, недостатъчните зелени площи, детски площадки, замърсяването.

Основни проблеми в община Марица

- Качество на техническата инфраструктура
- Ниски доходи и липса на алтернативи
- Осигуряване на работни места
- Изселване на младите хора
- Липса на инвестиции
- Липса на достатъчно развлечения

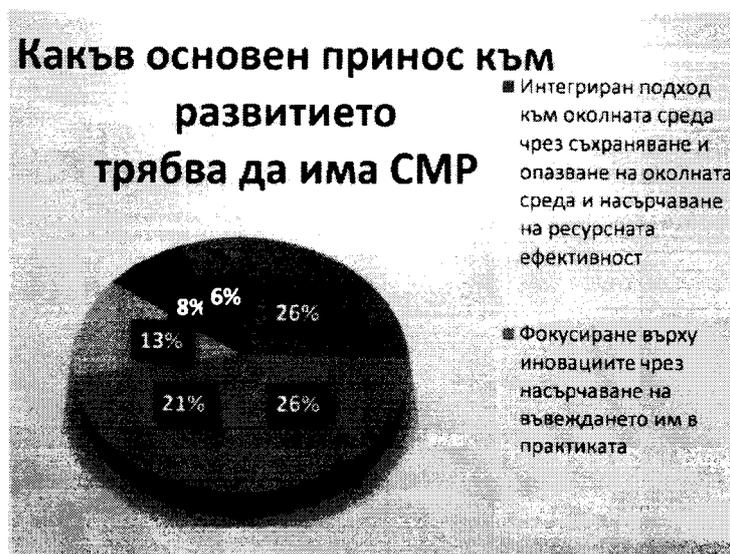
Приоритети за развитие на общината

- култура и образование
- околна среда (зелени площи, ВиК и пречистване на води, въздух, управление на отпадъци и др.)
- подобряване на техническата и транспортна инфраструктура

Приносът към развитието на територията, който анкетираните смятат, че трябва да има една Стратегия за местно развитие, е комплексен подход към подобряването на околната среда, съчетан с въвеждане на иновации (получили са по равен брой отговори), които да осигурят интегрирането на различни по вид и сектор дейности и водят към устойчив растеж. На трето място е посочено необходимостта от подобряване качеството на образованието и квалификацията на населението, което е в основата на развитието на всяка една община и организация.

По отношение на ресурсите за иновации на територията на община Марица, повечето от анкетиранияте са отговорили, че такъв има най-вече в социалните иновации, на второ място иновации, свързани с околната среда и бизнес развитието.

Повечето от анкетиранияте биха реализирали проекти, по възможните за тях като бенефициенти, мерки от ПРСР (17 отговора), на второ място са посочени проекти, свързани с развитие на човешките ресурси (ОПРЧР) – 9 отговора и само един е посочил мерки, свързани с възможностите за финансиране от оперативна програма „Околна среда“.

Проекти и дейности, които биха реализирали представителите на гражданския сектор са:

- развитие на Кариерен център,
- ремонт и обзавеждане на физкултурен салон в Маноле,
- възобновяване дейностите на мажоретен състав и музикални школи;
- запазване на българската идентичност;
- модернизиране на техниката в читалищата,
- обзавеждане с мултимедийни кабинети,
- обновяване на компютърни зали в училищата;
- изграждане на комбиниран спортен комплекс;
- реконструкция и обновяване на църкви;
- разработване на мултиетнически културен продукт със автентичен фолклор и занаяти на ромите.
- създаване на Туристически информационен център;
- създаване на туристически атракции;

Всички проучени местни Читалища смятат да реализират и малки проекти до 15 000 лева за съхраняване и развитие на местните идентичности /културно наследство, бит, храни, продукти, музика и изобразително изкуство, история, занаяти, обичаи и ритуали,

и традиции и др./ с цел тяхната валоризация , интегрирането им в развитието на туризма, чрез ефективни маркетинг, популяризация и реклама.

Проучените местни Читалища и в момента имат идеи, мотивирани и амбициозни са, но нямат необходимите средства, за да развият допълнителни дейности.

В Стратегията за ВОМР е заложена специфична мярка, насочена именно към дейностите на културните институции, свързана с финансиране на техните идеи за:

1.Проучване, изучаване и съхранение на местните идентичности - култура, бит, типични местни храни, типични местни продукти, музика и изобразително изкуство, история, традиционни занаяти, обичаи и ритуали, неписана и писана традиция.

2.Организиране и провеждане на:

- Временни и постоянни тематични изложби /етнографски, археологически, типични местни храни, типични местни продукти, занаятчийски продукти и др./, свързани с културното наследство и местните идентичности на територията;

-Концерти.

3. Популяризиране и валоризация на местните идентичности и култура, чрез:

- Разработване и разпространение на филми, видео клипове или мултимедийни възстановки;

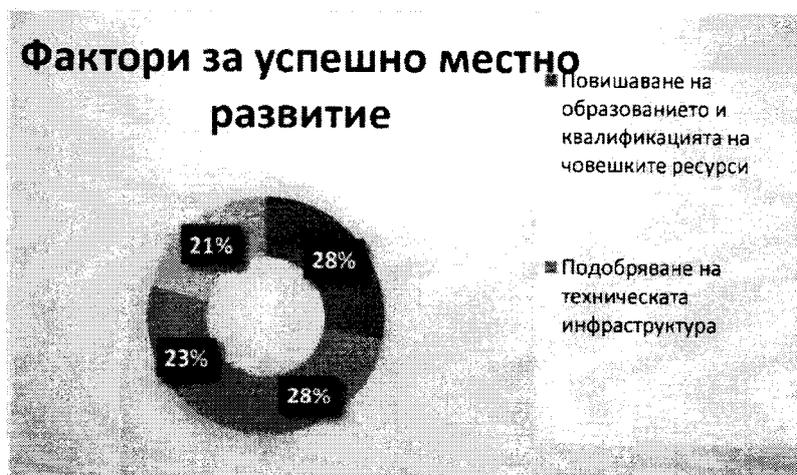
- Разработване и разпространение на информационни материали (брошури, тематични изследвания, снимки, каталози и др.)

- Разработване и представяне на макети, възстановяване на елементи от традиционни костюми или предмети от традиционния бит;

4.Подготовка, организация и провеждане на местни празници – събори, панаири, фестивали, хепънинги, възстановки на исторически събития и др.

Различия в потребностите на отделните групи заинтересовани страни се наблюдават единствено по отношение на обекта на инвестиции –всяка от тях определя като необходими и предпочитани инвестициите в съответния подсектор – училища, детски градини, читалища и други.

Очакваната максимална стойност за един проект от заинтересованите групи в този сектор е около 100 хил. лв.

По равен брой отговори са дали анкетираните за основните фактори за развитие – образование и квалификация и техническата инфраструктура, които са основни фактори за привличане на инвеститори. На трето място е посочено необходимостта от повишаване на капацитета за разработване и изпълнение на проекти, които са един от основните инструменти за привличане на финансов и експертен ресурс на територията и спомагат за развитието на различни сектори.

Нужди, определени от гражданския сектор:

- Опазване на културното наследство и биоразнообразието;
- Образование и квалификация, дейности за оползотворяване свободното време на младите хора (кръжоци, спортни занимания);
- Необходимост от изграждане/модернизиране на спортни площадки и младежки клубове на територията на община Марица.

Опитът, който има НПО-сектора на територията на община Марица, свързан с разработване и изпълнение на проекти с външно финансиране е минимален. В момента се изгражда капацитет за работа по европейски проекти. Основна част от анкетираните са работили по проекти за „Глобални библиотеки“, проекти и инициативи за събития и фестивали в сферата на културата.

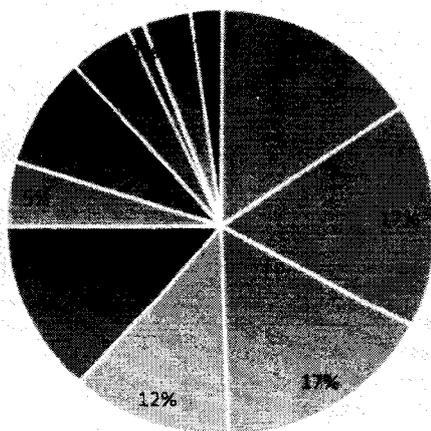
✓ Стопански сектор

Земеделски производители

Участие в анкетното проучване са взели: зеленчукопроизводители (15 бр.), зърнопроизводители (10 бр.), технически култури (4бр.), пчеларство (3 бр.), говедовъдство (2 бр.), птицевъдство (1 бр.), овцевъдство (1 бр.), фирми за преработка и продажба на селскостопанска продукция.

Трима от попълнителите анкетата имат предишен опит с проекти по ПРСР 2007-2013 г. – един проект по М112-млад фермер, и 2 проекта по М121 – инвестиции в земеделските стопанства.

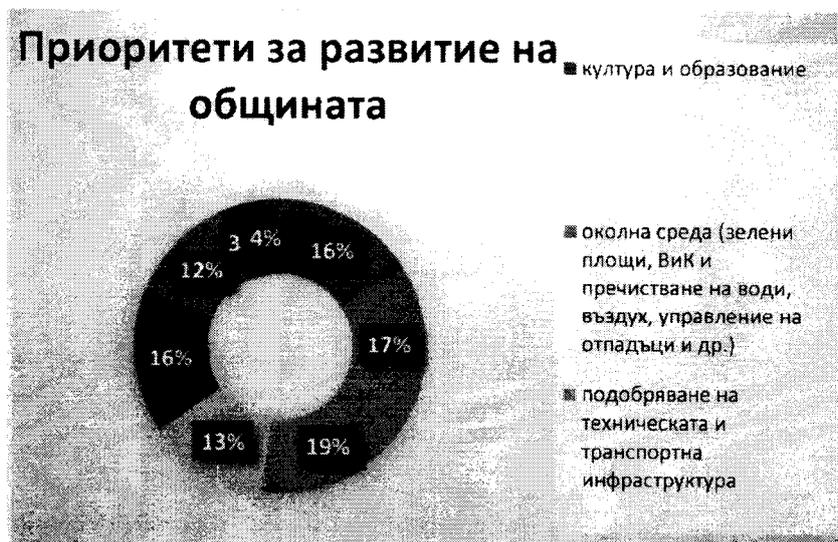
Основни проблеми в община Марица

- * Качество на техническата инфраструктура
- * Ниски доходи и липса на алтернативи
- * Осигуряване на работни места
- * Изселване на младите хора
- * Липса на инвестиции
- * Липса на достатъчно развлечения

Със
сравнит

елно равен процент са посочени три основни проблема, според анкетираните. Ниски доходи и липса на алтернативи, осигуряване на работни места и качество на техническата инфраструктура. Това е съвсем естествено имайки предвид състоянието на земеделския сектор като цяло, особено проблемите които срещат в ежедневието си малките земеделски стопанства – остаряла техника, достъп до земеделските земи, ниски доходи от произведената продукция и невъзможността да наемат допълнителна работна ръка (повечето земеделски стопанства са семейни, а крупните земеделци използват нова модерна техника и нямат нужда от допълнителен човешки ресурс в стопанството). Съвсем естествено на следващо място идва „изселването на младите хора“, които все по-малко се занимават със земеделие и търсят възможност за развитие на територия, която им осигурява по-високи доходи и качествена жизнена среда. Липсата на инвестиции също е очертана като проблем, тъй като тази целева група има труден достъп до банкови заеми, а собствен ресурс, който да вложи в модернизация на стопанството няма.

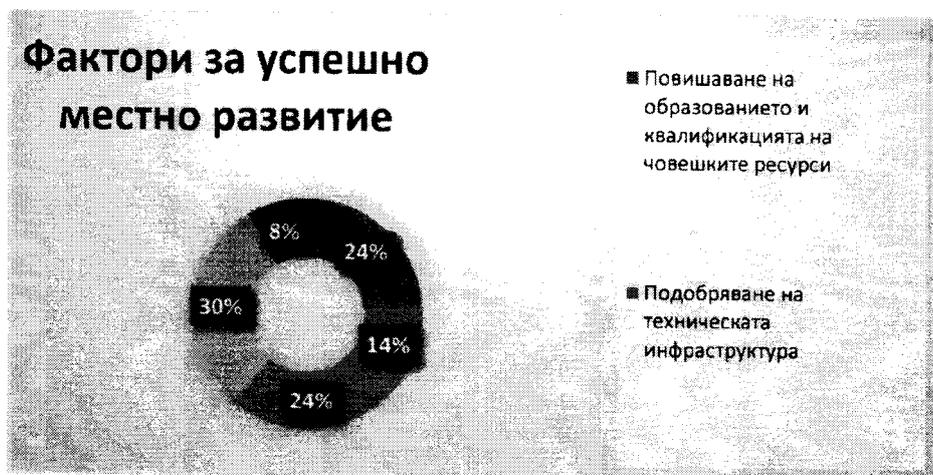

На първо място като приоритет за развитие на общината земеделските производители са поставили „подобряване на техническата и транспортна инфраструктура, след това околна среда, култура и образование и социални въпроси.

Интересното в тези отговори, че не изхождат само от собствения бизнес интерес на целевата група, а са свързани с цялостно подобряване на средата за живот и работа в общината (например „подкрепа и стимулиране на бизнеса и МСП е поставено след изброените приоритети).

Когато става въпрос за възможностите, които може да осигури Стратегията за местно развитие, отговорите на земеделските производители са много конкретни в своите очаквания. Те смятат, че ресурсите на Стратегията трябва да се съсредоточат към въвеждането на иновации, чрез които ще увеличи конкурентоспособността на местната икономика и диверсификация на дейността. На следващо място е посочен „интегрираният подход към околната среда, включително и използване потенциална на културното наследство“. Развитието на туризма на територията на община Марица е с добра перспектива за развитие, към която могат да се включат земеделските производители като по този начин диверсифицират дейността си и осигурят по-стабилен доход за семействата си.

Три са посочените фактори, най-важни за успешното развитие. На първо място – привличане на инвеститори на територията. Общината има много добър опит в това отношение и потенциал за привличане на още фирми в обособените бизнес зони. На второ място анкетираните са посочили квалификацията на човешките ресурси, за да могат те да отговорят на очакванията на инвеститорите, и капацитет на местната общност за реализация на проекти, което би осигурило допълнителен финансов ресурс на територията в различни сфери от икономиката.

Потенциалът за иновации на територията на община Марица, според анкетираните, е в следните направления:

Типове дейности, които биха реализирали:

-изграждане на помещение-хладилна база за съхранение на плодове,
 -построяване на овцеферма по европейски стандарт и произвеждане на екологично чисти продукти при стандарти, съобразени с европейските изисквания; модернизация на земеделските стопанства.

Най-голям интерес имат запитаните към подмярка 4.1 „Инвестиции в земеделски стопанства“ - 21, следвана от подмярка 4.2 „Инвестиции в преработка/маркетинг на селскостопански продукти“ - 8 и на трето място е подмярка 6.4.1 „Инвестиции в подкрепа на неземеделски дейности.

Най-голям брой от анкетираните са отговорили, че очакват до 100 000 евро за проекти. Само трима са посочили сума над 200 000 евро. Най-вероятно това са големи земеделски стопани, които се нуждаят от нова техника и за тях по-добрият вариант е да кандидатстват за безвъзмездна помощ директно към ПРСР, а не да ползват ресурс от Стратегията за местно развитие.

В резултат на изследването е идентифицирана необходимост от инвестиции (по групи), които да добавят стойност към произвежданите продукти (изброени са по ред на важност):

- процеси и технологии за производство на продукти, включително такива свързани с къси вериги на доставка;
- изграждане, придобиване и модернизиране на сгради и други недвижими активи необходими за производството и маркетинга;
- инсталиране на нови машини и оборудване за подобряване на производствения процес и маркетинга;

- активи за съхранение, преработка, пакетиране, охлаждане, замразяване и сушене с цел запазване качеството на продукцията и суровината;
- специализирани транспортни средства за превоз на суровини и/или готова продукция, включително хладилни транспортни средства;
- внедряването на системи за управление на качеството;
- производство на енергия от възобновяеми енергийни източници за собствено потребление;
- постигане съответствие със стандартите на Общността, включително пречиствателни съоръжения .

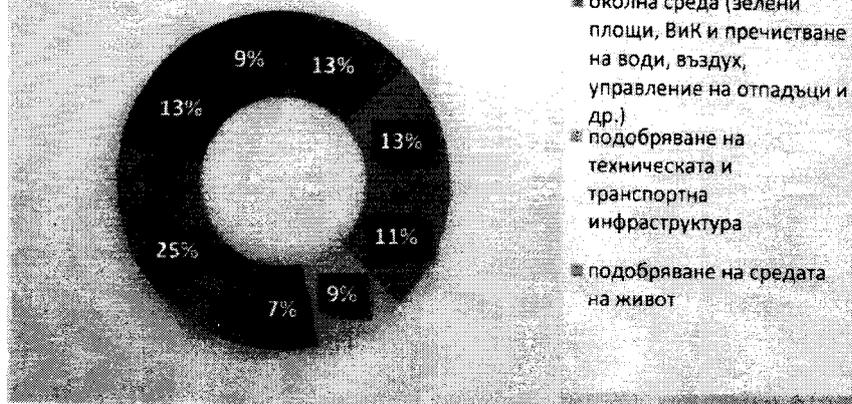
✓ **Неземеделски Бизнес**

Включилите се в анкетирането представители на бизнеса са повечето от микропредприятията в сектор услуги. Има представители на малки предприятия в преработващата промишленост и средно предприятие за търговия и рециклиране на полимери.

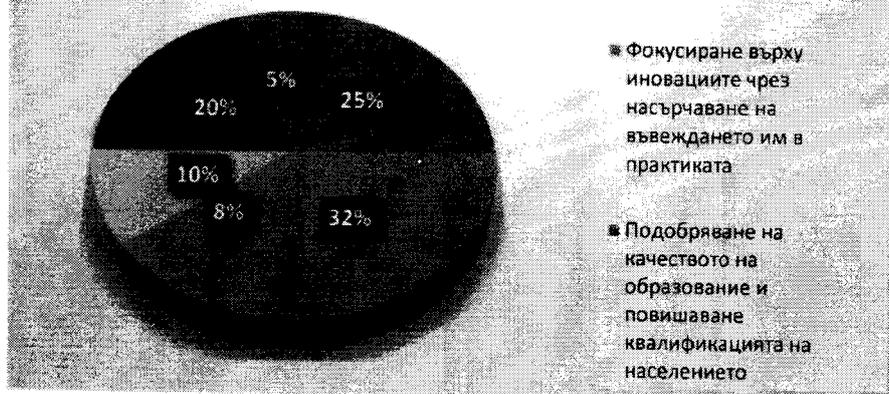
Като основен проблем бизнеса е посочил „качеството на техническата инфраструктура“, на следващо място с равен брой гласове са „липсата на инвестиции“ и „липсата на достатъчно развлечения“. По време на информационните срещи някои от участниците споделиха, че срещат трудности да инвестират в нови съоръжения и технологии, с което стават неконкурентоспособни при предоставянето на качествени услуги и клиентите предпочитат да отидат до Пловдив, макар че това оскъпява услугата. Тази целева група също споменава като един от важните проблеми на общината „изселването на младите хора“, като най-вероятно прави връзката и с липсата на развлечения за тях и недобрата жизнена среда.

Приоритети за развитие на общината

В отговорите на анкетирането прави впечатление концентрирането върху един основен приоритет за развитието на общината и това е „подкрепата и стимулиране на бизнеса и МСП“. Този приоритет се откроява видимо от останалите посочени, които получават значително по-малко отговори (почти по равно).

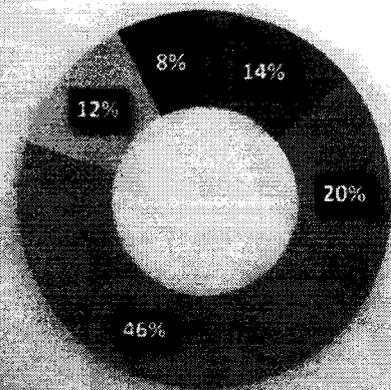
Какъв основен принос към развитието трябва да има СМР

На този въпрос анкетираните отново съвсем категорично посочват, че бъдещата Стратегия за местно развитие трябва да се фокусира към подкрепа за иновации в практиката на бизнеса, което би довело до устойчива и качествена заетост (на второ място посочено като приоритет) и конкурентоспособна местна икономика (посочено на трето място).

Видно от отговорите дотук бизнесът в общината, и особено микропредприятията, разчитат много на Местната стратегия за развитие, за да осигурят инвестиции в своето предприятие и подобрят качеството на предоставяните услуги и произвежданите продукти.

Фактори за успешно местно развитие

■ Повишаване на образованието и квалификацията на човешките ресурси

■ Подобряване на техническата инфраструктура

■ Повишаване на капацитета на местната общност за кандидатстване и изпълнение на проекти финансирани от европейски програми

Като продължение на предишният въпрос, основен фактор за местното развитие, бизнеса посочва „капацитета за разработване и реализация на проекти“, с което подобрява възможностите да си осигури необходимият финансов ресурс за развитие на бизнеса от Стратегията за местно развитие и/или други източници.

Според представителите на бизнеса, община Марица има най-много ресурси за иновации в бизнеса и на второ място в околната среда.

Запитани от какви средства се нуждаят за неотложни дейности, свързани с бизнеса, фирмите са посочили необходим ресурс от над 2,5 млн. лв. Дейностите, за които е нужен този бюджет, и за които бизнеса би кандидатствал към СМР са следните:

- техника, за изграждане на малко предприятие;
- изграждане на нова автосервизна база и закупуване на ново оборудване за авто услуги;
- инвестиция за подобряване климата на работното място;
- по-нова апаратура и инструменти и подобряване на условията на труд;
- разширяване на търговски обект;
- цех за изграждане и обзавеждане на цех за обработка на технически камък;
- подобряване на вътрешна инфраструктура-собствено пречиствателно съоръжение;
- модернизация на производството и енергийна ефективност;
- специализиран сервиз за агротехника, нови технологии, оборудване и съоръжения;
- модернизация на мрежата за достъп до интернет и интерактивни услуги;
- модернизиране на шивашко производство;
- изграждане на сватбен салон;
- място за празници на етническите малцинства;
- рекламни услуги;
- организиране на кетъринг.

Интересът на всички анкетирани е към 6.4.1 подмярка „Инвестиции в подкрепа на неземеделски дейности“ от ПРСР.

От оперативна програма „Иновации и конкурентоспособност“ интерес има към (подредени са по степента на посочване):

- подобряване на производствения капацитет и развитие и укрепване на управленския капацитет;
- подкрепа за дейности и услуги от пряка полза за развитието на бизнеса и експортния потенциал;
- развитие на благоприятна среда и инфраструктура за иновации;
- подкрепа за повишаване на енергийната ефективност в предприятията;
- пилотни и демонстрационни инициативи за повишаване ефективното използване на ресурсите;
- финансови инструменти в подкрепа на предприемачеството; подкрепа за предприемачески идеи, свързани с европейски и регионални предизвикателства.

Проучването не регистрира интерес към схеми за подкрепа за развитие на сътрудничеството между бизнеса и научните среди и за внедряване на иновации в предприятията.

По отношение на оперативна програма „Развитие на човешките ресурси“ запитаните са проявили интерес към (подредени са по степента на интерес):

- инвестиционен приоритет 1 – насочен към заетост за безработните (вкл. трайно безработните) и неактивните лица;
- инвестиционен приоритет 7 – насочен към приспособяване на работниците, предприятията и предприемачите към промените;
- инвестиционен приоритет 3 – насочен към заетост за безработни и неактивни младите хора (особено тези, които не са ангажирани с трудова дейност, образование или обучение), вкл. младежи, изложени на риск от социално изключване, и младите хора от маргинализирани общности;

Не е проявен интерес към:

- инвестиционен приоритет 6 - насочен към подобряване на равния достъп до възможностите за учене през целия живот за всички възрастови групи (предимно обучения за работещи);
- инвестиционен приоритет 1: - насочен към социално-икономическа интеграция на маргинализирани общности като ромите;

Очакваната субсидия за проект е до 100 хил. евро.

Типове дейности, които бизнеса би реализирал с проекти от СМР:

- инвестиции свързани с изграждане, придобиване и модернизирани на сгради и други недвижими активи необходими за производството;
- инвестиции в инсталиране на нови машини и оборудване за подобряване на производствения процес и маркетинга;
- инвестиции в активи за съхранение, преработка, пакетиране, охлаждане, замразяване и сушене с цел запазване качеството на продукцията и суровината;
- инвестиции в специализирани транспортни средства за превоз;

Настоящият документ е изготвен във връзка с проект за предоставяне на финансова помощ по подмярка 19.1 „Помощ за подготвителни дейности“ от Програмата за развитие на селските райони 2014 – 2020 г. с №РД50-170/07 12 2015г., сключен между Община Марица, МЗХ-УО и ДФЗ-РА

- инвестиции свързани с внедряването на системи за управление на качеството;
- инвестиции за постигане съответствие със стандартите на Общността, включително пречиствателни съоръжения;
- други инвестиции - за закупуване на нов автомобил за маршрутно такси и предлагане на пакетна услуга „от работа до дома и обратно“ на територията на община Марица; модернизация и постигане на по-добро разделяне на полимерни отпадъци, подобряване на условията за труд и повишаване на местната конкурентоспособност,

Според представителите на бизнеса в общината са създадени в известна степен добри условия за бизнеса, но има какво да се желае и направи в тази посока.

Анкетираните заинтересовани лица от сектора на селското стопанство:

Основен процент от проучените лица земеделските производители и фермери са мъже в активна възраст между 35-49 години със средно и по-високо образование.

Анкетираните стопанства са с малък до среден размер съгласно обема на производство. 85% от всички анкетираните земеделски стопанства смятат да се възползват и да внесат проекти към мерките на бъдещата Стратегия за ВОМР.

- ЗП Петър Георгиев, зеленчукопроизводител;
- ЗП Пенка Добрева, зеленчукопроизводител;
- ЗП Михаил Шишков, плодове и зеленчуци;
- ЗП Недялка Иванова, плодове и зеленчуци;
- ЗП Никола Чечев, пчеларство;
- ЗП Димитър Стойков, разнообразно земеделско стопанство;
- ЗП Петър Шишков, зеленчукопроизводство;
- Фирма „Динчийски Агро 85 ООД“, Производство на зърнени храни и продажба на горива;
- ЗП Георги Генчев, овощарство;
- ЗП Запрян Христов, производство на технически култури и др.;
- ЗП Иван Василев, овощарство;
- ЗП Рангел Титов, разнообразно земеделско стопанство;
- Фирма „Сик Агро“ ООД, Производство, преработка и търговия със зърнени и бобови култури;
- ЗП Георги Милков, разнообразно земеделско стопанство;
- ЗП Георги Василев, разнообразно земеделско стопанство;
- ЕТ „Вал-тин 99“, разнообразно земеделско стопанство;
- ЗП Николинка Желязкова, Птицеферма ;
- ЗП Мария Петракова, Животновъд, отглеждане на овце
- ЗП Яким Генев, разнообразно земеделско стопанство;
- ЗП Георги Разпопов, Овощарство, производство и преработка на плодове
- ЗП Любен Лалов, зърнопроизводство;
- ЗП Радостина Гарфалска, Пчеларство ;
- ЗП Йордан Джурев, зеленчукопроизводство;
- ЗП Енчо Кирев, Зърно и зеленчукопроизводство;
- ЗП Латин Тенев, зеленчукопроизводство;

- ЗП Янка Караколева, зеленчукопроизводство;
- ЗП Иван Иванов, животновъдно стопанство

Анкетирани заинтересовани лица от сектора на местния бизнес:

При проучените лица от местния бизнес се наблюдава равнопоставеност на половете, основен процент са в активна възраст между 35-49 години със средно и по-високо образование.

Анкетираните представители на местни бизнес са местни микропредприятия, малки и средни предприятия и преработвателни фирми с разнообразна дейност, представляващи представителна извадка от общия икономически профил на община Марица.

90% от всички анкетирани фирми смятат да се възползват и да внесат проекти към мерките на бъдещата Стратегия за ВОМР.

- ЕТ „Оборот - Милена Тяхова“, фирма за таксиметров превоз;
- „Ивко -М 87“ ЕООД, предприятие за ремонт на механизация ;
- „Зико принт“ЕООД, фирма за печатарски и рекламни дейности;
- „Ди Ен Ди сервиз“ ЕООД, предприятие за авто-услуги и сервизни дейности;
- „Техно Ел ВИП“ ЕООД, автосервиз, бърз сервиз;
- „Коси Строй“ ЕООД, фирма за строителство и строителни услуги;
- „Ел Зед Нет“ ЕООД , предприятие за производство на стъкло;
- „Елиас“ ЕООД, фирма за производство на облекла;
- „Насе наш“ ЕООД, фирма за търговия и услуги;
- „Борорано“ ЕООД, фирма за ремонт на автомобили;
- ЕТ“Ранимекс“ , предприятие за сладкарско производство;
- „Иципластсистем“ ЕООД , предприятие за производство на дограма;
- „Лорита“ ЕООД, фирма за търговия с мебели и обзавеждане;
- „Каскада“ ООД, предприятие за рециклиране и търговия с полимери;
- „Динчийски агро“ ООД, Търговия с горива;
- „Тошеви „ ООД, предприятие за металообработване; металопреработване
- „Ауто Дизел“ ЕООД, Търговия със строителна агро техника
- „Кирови 4“ ЕООД, преработвателно предприятие;
- ЕТ „Гънговче-И.Айвазов“ Иван Айвазов, Търговия с хранителни стоки
- „Фригопан“ ООД, фирма за промишленост строителство;
- „Ланстар „ООД, фирма за предоставяне на интернет и ТВ
- „Кодинови“ ЕООД, фирма за шивашки услуги
- ЕТ“ Краси - Сали“ Стоян Огнянов, фирма за организиране на кетъринг и ромски празненства

80% от анкетираните представители на местния бизнес и селско стопанство смятат да вземат активно участие в дейностите и учредяването на МИГ-община Марица.

Нужди, определени от земеделските производители:

- Инвестиции в нови съоръжения и технологии, развитие на допълнителни дейности към стопанството с оглед диверсификацията на доходите (средства от туризъм);
- Подобряване на достъпа до пазара, повишаване на знанията и уменията на земеделските производители;

Нужди, определени от местния бизнес:

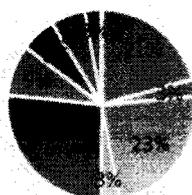
- Инвестиции в иновации, нови съоръжения и технологии;
- Квалификация на човешките ресурси, осигуряване на благоприятна работна среда;
- Развитие на бизнес услуги и инфраструктура, благоприятна административна среда;

✓ **Местна власт**

Кметове на кметства

Анкетите са попълнени от 12 кмета (Манолско Конаре, Труд, Радиново, Крислово, Трилистник, Скуtare, Рогош, Бенковски, Войсил, Маноле, Царацово, Строево), от общо 19 в община Марица.

Проблеми и приоритети в селото

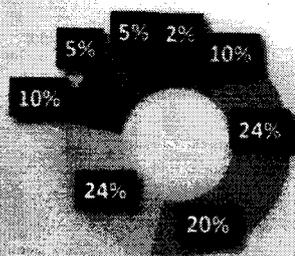

■ Качество на техническата инфраструктура

Като основни проблеми в населените места на общината, и съответно приоритети за решаване, са посочени „липсата на инвестиции“, „качеството на техническата инфраструктура“ и „осигуряването на работни места“.

Тези отговори се потвърждават и отговорите на въпроса „Ако имахте 100 000 евро, в какво бихте ги инвестирал?“. Всички кметове без изключение са отговорили, че биха ги инвестирали в инфраструктура. В точка „Други“ кметовете са посочили и разрушени диги на р. Стряма, спортни съоръжения за младежи, пътна инфраструктура.

Приоритети за развитие на селата

■ култура и образование

■ околна среда (зелени площи, ВиК и пречистване на води, въздух, управление на отпадъци и др.)

■ подобряване на техническата и транспортна инфраструктура

Като цяло приоритетите за развитие на селата в общината са свързани с „подобряване на средата за живот“, „подобряване на техническата инфраструктура“ и „околната среда“.

По – конкретно като приоритети в отделните населени места са:

- ✓ **с. Манолско Конаре:** изграждане на обратни води, ремонт на питейната вода, подобряване на уличната мрежа, асфалтиране;
- ✓ **с. Труд** – изграждане на ВИК, подобряване състоянието на пътищата, опазване на околната среда, осигуряване на работни места;
- ✓ **с. Радиново** – спортни площадки, инфраструктура, канализация;
- ✓ **с. Крислово** – не е посочено
- ✓ **с. Трилистник** – екологично земеделие, животновъдство, транспорт, инфраструктура, ВИК;
- ✓ **с. Скуtare** – откриване на нови работни места с европейско заплащане, за да се върнат младите хора от чужбина;
- ✓ **с. Рогош** – пречиствателна станция, канализация, асфалтиране на уличната мрежа, подмяна на ВИК мрежа, спортни площадки и зелени площи.
- ✓ **с. Бенковски** – Подобряване на инфраструктурата, разкриване на работни места за нискоквалифицирани хора, по-качествено образование, развитие на спорта, околна среда;
- ✓ **с. Войсил** – инфраструктура, места за отдих и развлечения, спорт, самодейност, вяра;
- ✓ **с. Маноле** – ВиК, канализация и пречиствателна станция, подобряване на инфраструктурата, инвестиции;
- ✓ **с. Царацово** – спортни дейности, образование, инфраструктура, развитие на селското стопанство;
- ✓ **с. Строево** – изграждане на пречиствателна станция с канализационна мрежа, подобряване на пътната инфраструктура, ремонт на водопроводната мрежа, подобряване качеството на транспорта, разширяване на детската градина.

Основният принос на Стратегията за местно развитие според кметовете на кметства към местното развитие трябва да е свързан основно с инвестиции в човешките ресурси, от една страна подобряване на квалификацията и образованието на населението, и от друга дейности свързани с социални услуги.

На следващо място като принос на СМР се откроява инвестициите в иновации и устойчива и качествена заетост.

гр/с.	Населено място	Население	Брой население на 65 и повече години	Брой население между 15 и 64 години	Коефициент на зависимост на възрастното население - %	Брой жилища	Относителен дял на електрифицираните жилища от общо - %	Относителен дял на жилищата свързани към градска канализация - %
с.	Бенковски	1345	341	833	0.409364	599	100	0.869963
с.	Войводиново	2165	360	1524	0.23622	808	98.375	0.97707
с.	Войсил	1077	260	674	0.385757	523	99.8088	0.697632
с.	Граф Игнатиево	1805	401	1158	0.346287	883	100	0.82304
с.	Динк	870	106	573	0.184991	368	99.72826	0.760797
с.	Желязно	374	80	247	0.323887	162	100	0.780645
с.	Калековец	2571	420	1669	0.251648	842	100	0.81982
с.	Костиево	1812	324	1157	0.280035	755	100	0.809396
с.	Крислово	635	140	400	0.35	348	99.42529	0.841317
с.	Маноле	2812	581	1873	0.310198	920	100	0.782464
с.	Манолско Конаре	687	216	405	0.533333	356	100	0.707006
с.	Радиново	713	175	471	0.37155	309	100	0.92145
с.	Рогош	3081	583	1971	0.295789	1103	100	0.802064
с.	Скуtare	2415	489	1583	0.308907	963	100	0.879908
с.	Стросво	1663	423	1069	0.395697	754	99.86737	0.868586
с.	Трилистник	809	201	476	0.422269	382	99.73753	0.713483
с.	Груд	3985	822	2648	0.310423	1526	100	0.987637
с.	Царацово	2185	492	1482	0.331984	844	100	0.948686
с.	Ясно поле	645	188	415	0.453012	299	100	0.821429

Както е видно от представената таблица, на територията на община Марица само село Желязно е под 500 жители. Спрямо общият брой жители в селата, населението на и над 65 години е едва 30%, което е добър признак за висока жизненост и младост на селата. Всички семейства живеят в къщи с масивно строителство, с осигурена електрификация, водоподаване, канализация и достъп до регионална пътна инфраструктура. Известен процент от жилищата не са канализирани.

Нужди, определени от местната власт - кметове на кметства:

- Изграждане на инфраструктура, свързана с осигуряване на основни услуги и подобряване на средата за обитаване – пътища, улици и тротоари, улично осветление, зелени площи, детски площадки и спортни площадки.

3.4. Изводи

От всички анализирани анкети и проведени разговори със представители на заинтересованите страни, освен специфичните за нужди и потребности се открояват и общи такива, насочени към цялостната среда за живот и правене на бизнес в община Марица. Според всички заинтересовани страни е необходимо да се направят подобрения в **жизнената среда** на общината: улици, тротоари, зелени площи, детски площадки, велоалеи, места за прекарване на свободното време на младежи и ученици, зони за отдих и спорт; на второ място анкетираните са посочили **инвестиции в човешките ресурси** – подобряване качеството на образование, квалификацията на наетите, осигуряване на работни места и устойчива и качествена заетост, задържане на младите хора; на следващо място идват нуждите от инвестиции във фирмите и земеделските стопанства, въвеждане на иновации, които да осигурят устойчивост и растеж.

Конкретно по тип заинтересована страна, нагласите за реализация на проекти са:

Граждански сектор - опазване на културното наследство, дейности за опазване на биоразнообразието, образование и квалификация, дейности за оползотворяване свободното време на младите хора (кръжоци, спортни занимания);

Земеделски производители: инвестиции в нови съоръжения и технологии, развитие на допълнителни дейности към стопанството с оглед диверсификацията на доходите (средства от туризъм), квалификация на работната сила;

Неземеделски бизнес – инвестиции в иновации, нови съоръжения и технологии, квалификация на човешките ресурси, осигуряване на благоприятна работна среда, развитие на услугите за населението;

Кметове на кметства – инфраструктура – пътища и тротоари, зелени площи, детски площадки.

Потребност от укрепване на устойчивостта и разнообразяване на дейността на НПО и читалищата на територията:

-Потребност от подкрепа за дейностите на местните НПО – спортни клубове, младежки и други организации;

-Необходимост от повишаване на капацитета на местната общност за кандидатстване и изпълнение на проекти финансирани от европейски програми;

-Нужда от разнообразяване на дейностите, свързани с култура и извънкласни занимания за учениците, условия за учене през целия живот, осигуряване на условия за развитие на изкуствата, културни мероприятия и др.

-Нужда от подобряване на партньорството между общинската администрация и НПО, които подкрепят местната власт за реализиране на общинските политики и на конкретни проекти и инициативи.

Потребност от повишаване на конкурентоспособността и достъпа до финансиране на предприятията от промишлеността, селското стопанство и услугите на

територията:

- потребност от подкрепа на уязвимите сектори в земеделието в противовес на установеното развитие и навлизане на нетрадиционни за общината зърнени култури за сметка на зеленчуци и трайни насаждения;
- потребност от закупуване на машини и съоръжения, осигуряващи качество на продукцията, особено в чувствителните сектори, традиционни за региона (зеленчукопроизводство, трайни насаждения и животновъдство), както и за производство на биологична продукция;
- необходимост от инвестиции в нови съоръжения и технологии, развитие на допълнителни дейности към стопанството с оглед диверсификацията на доходите (средства от туризъм), подобряване на достъпа до пазара, повишаване на знанията и уменията на земеделските производители;
- Потребност от достъп до финансиране на инвестиции за развитие на макро, малки и средни предприятия от територията;
- Необходимост от осигуряването на инвестиции в нови машини, съоръжения и технологии срещат и малките фамилни фирми в сектор услуги;
- Нужда от подпомагане на разнообразяването на предоставяните услуги на територията – особено консултантски и бизнес-центрове;

Необходимост от създаване на условия за достъп на земеделските стопани до пазара и използване на къси вериги на доставка:

- Установени проблеми, свързани с събиране, обработка, съхранение и пласмент на селскостопанската продукция – необходимост от стимулиране на кооперирането на производители и създаването на селскостопански логистичен център и тържище за продукцията;
- Потребност от стимулиране на възможностите за ефективно интегриране на аграрния сектор с преработващата промишленост на територията в съответствие със съществуващия потенциал, традиции и съвременни тенденции;
- Потребност от насърчаване на устойчивата и качествена заетост и подкрепа за мобилността на работната сила, както и повишаване квалификацията на населението.
- Потребност от обвързаност между образованието и бизнеса за предотвратяване на емиграция на високообразованите кадри;
- Потребност от подкрепа за повишаване квалификацията на заетите съобразно потребностите на местния бизнес;
- Нужда от създаване на условия за устойчива заетост особено при уязвимите групи;
- Нужда от подкрепа за подобрене образователната инфраструктура и образователен процес;

Необходимост от благоустрояване на селата на територията на МИГ и създаване на възможности за отдих, културни и спортни занимания:

- Нужда от подобряване на средата на живот – благоустрояване и подобряване облика на населените места зелени площи, места за отдих, саниране/изграждане на тротоари, пешеходни алеи, улично осветление, велоалеи, спортни съоръжения и площадки и др.
- Нужда от превенция на локалните наводнения в равнинните населени места на територията на МИГ;
- Необходимост от подобрене на техническата инфраструктура на населените места на

Настоящият документ е изготвен във връзка с проект за предоставяне на финансова помощ по под мярка 19.1 „Помощ за подготвителни дейности“ от Програмата за развитие на селските райони 2014 – 2020 г. с №РД50-170/07.12.2015г. , сключен между Община Марина, МЗХ-УО и ДФЗ-РА

територията;

Необходимост от разнообразяване на дейностите, свързани с туризъм, култура и образование:

-Потребност от паралелно развитие на съпътстващи туристически дейности и атракции, реклама и маршрути, които ще задържат туристи на територията на общината.

-Потребност от дейности по опазване на културното наследство и биоразнообразието;

-Нужда от допълнителни дейности за оползотворяване свободното време на младите хора (кръжоци, спортни занимания);

-Нужда от създаване на условия за задържане на децата/учениците от начален и среден курс на образованите в местните училища;

4. Анализ на проблемите и нуждите на уязвимите и малцинствени групи на територията. Изводи.

4.1 Обща информация и насоки за работа

Уязвими групи. Под уязвими групи се имат предвид групи, които са изправени пред по-висок риск от бедност и социално изключване от обичайния за населението. Етническите малцинства, мигрантите, хората с увреждания, бездомните, хората страдащи от зависимости, самотните възрастни и децата, лишени от родителска грижа често срещат затруднения като ниско образование, безработица или недостатъчна заетост, които могат да доведат до още по-голямо социално изключване. Тази дефиниция е дадена в речника на термините от сферата на социалната закрила и социалното включване, публикуван на интернет портала на Европейската комисия. Не е възможно да се направи пълен списък на уязвимите групи, тъй като неговото съдържание непрекъснато се променя заедно с промените в социално-икономическия контекст. Един примерен, неизчерпателен списък на уязвимите групи, които са допустими кандидати по програмата включва:

- етнически малцинства
- хора, живеещи в бедност
- безработни
- хронично болни
- нетрудоспособни и хора с увреждания
- самотни родители
- бременни жени
- многодетни семейства с 3 и повече деца
- деца, лишени от родителска грижа, включително деца, настанени в институции
- бежанци, включително непридружени малолетни и непълнолетни
- жертви на насилие
- хора с ограничен достъп до публични услуги
- изолирани групи

Изброените групи не са взаимно изключващи се и често дадено лице може да принадлежи към повече от една група. В такива случаи уязвимостта става още по-голяма.

Основни принципи на политиките по отношение на уязвимите групи

1. Интегриран подход при предоставяне на подкрепата в услугите

Целта на подкрепата за уязвимите групи е да доведе до по-високо качество на техния живот, което означава независимост и реално участие в социалния живот. Тази цел може да бъде постигната при прилагане на **интегриран подход**, който включва от една страна предоставянето на социални помощи и подкрепа наред с осигуряването на достъпна среда, от друга **осъществяване на между секторен подход**, който обединява ресурсите на публичните сектори образование, здравеопазване и социален и от трета – координация на всички нива между институциите, ангажирани в провеждането на публични политики.

Взаимодопълняемост при предоставянето на подкрепа. Осигуряването на подкрепа за уязвимите групи се осъществява интегрирано, като различните форми на подкрепа – помощи, услуги и адаптиране на средата се предоставят в координация. Мерките във всяка от тези области не са паралелни и независими, но се *анализират, планират и реализират* като взаимодопълняеми. Всяка от областите има съществено значение за осигуряване на качеството на живот и следва реално да гарантира преодоляване на изолацията.

Междусекторно взаимодействие при предоставянето на социални, образователни и здравни услуги. Характерът на барьерите за социална интеграция на уязвимите групи е комплексен, което изисква мултидисциплинарен подход. Нуждите на хората са разностранни и е нужен холистичен подход за тяхното задоволяване. Качеството на живот на уязвимите групи не следва да се ограничава единствено до социалната сфера и мерките за подкрепа предприемани в нея. Необходима е подкрепа в различни области, която да гарантира реалното социално участие. Допълването и комбинацията от услугите предоставяни и в трите сектора, социален, образование и здравеопазване, гарантира покриване на основните потребности на уязвимите групи и позволява ефективно и ефикасно усвояване на публичните средства.

Особено внимание изискват някои по-специфични уязвими групи, които се отличават с комплексност на проблемите, които ги поставят в по-уязвимо положение (например деца с увреждания, лишени от родителски грижи; деца с увреждания от малцинствен произход; деца и лица с увреждания и тежки и хронични заболявания, лица с увреждания и психични заболявания; възрастни хора с психични заболявания и много други). Политиките трябва да гарантират реално отчитане на техните специфични индивидуални особености и съчетанието на разнороден по характер мерки.

Координация в работата на институциите. Реализирането на успешна политика на подкрепа за уязвимите групи изисква координация в действията на институциите на различни нива. От една страна е необходима координация на институциите на централната власт, в съответствие с нормативните актове, стратегическите документи и

финансиращите механизми, които определят правилата на действие. От друга е необходима и координацията на оперативно ниво между институциите на централно ниво и местните структури (на централните институции) и местните власти, които отговарят за развитието, планирането и предоставянето на услугите, и най-накрая ясно и ефективно партньорство между местните власти и организациите, работещи в социалната сфера.

2. Подкрепа в отговор на потребностите и желанията

Предлагането на социална подкрепа трябва да осигурява достъп и съчетание на разнообразни услуги, даващи подкрепа съгласно индивидуалните потребности. Този принцип води, от една страна, до гарантираното разнообразие на услуги, съобразно нуждите и в отговор на спецификата на потребностите на всеки. Но този принцип предполага и условия за осъществяване на избор от лицето в уязвимо положение, включително и в определянето на параметрите на услугата, която в най-голяма степен отговаря на потребностите на конкретния потребител. Гарантиране правото на избор, като фундаментално право, включва и при нужда да се предоставя подкрепа за избор на услугата.

Фактори, които пораждаат риск за различни групи от населението

При анализа на социално-демографската и икономическата картина на община Марица се очертават някои типични рискове за населението: неравностойна позиция на пазара на труда, живеещи в изолирани общности, многодетство, трайна липса на собственост и доходи, противообществени прояви, рискове, засягащи децата и лицата в институции. На основата на тези характеристики се обособяват няколко рискови групи. Повечето от тях имат социално-икономически корени. Основополагащ фактор за нормален стандарт на живот е размерът на доходите, който може да осигури всички останали сфери на живот. Засегнати от този фактор са всички групи от населението, но размерът и периодичността на доходите оказва въздействие върху формирането на рисковите групи и уязвимост на индивидите в комбинация със следните други фактори:

- Безработица при хората в трудоспособна възраст;
- Ниски доходи на хората в над трудоспособна възраст;
- Структура и численост на семейството;
- Увреждане или здравословен проблем на член от семейството;
- Липса на жилище;
- Принадлежност към етнически малцинства;
- Достъп до качествени и ефективни (отговарящи на реалните потребности на хората в риск) социални услуги;
- Достъп до места за отдих и рехабилитация на отделните видове заболявания
- Достъп до образование на деца със СОП;
- Достъпна архитектурна среда;
- Оказване на помощ на работното място на лица в риск;
- Достъп до програми за социална адаптация на деца и възрастни в риск.

По-долу са разгледани някои от факторите, които са потенциално рискови за различни групи от населението и водят до обособяването им в уязвими групи. Като уязвими групи на територията на община Марица са идентифицирани следните групи:

1. Безработни лица

По данни на ДБТ „Марица“ общият брой на регистрираните безработни лица на територията на община Марица към 31.12.2014 г. е 1129, с 211 души по-малко в сравнение с 2013 г. От общият брой регистрирани – 256 са лица до 29 г., а 434 са с регистрация повече от една година. Равнището на безработица е 8,7% - по-ниско от средното за страната 10,7%.

Според степента на завършено образование безработните в община Марица се разпределят както следва:

- висше – 58 души
- средно – 303 души
- основно – 221 души
- начално или по-ниско – 547 души.

Както в цялата страна най-висока е безработицата сред лицата със средно и основно образование. Затвърждава се тенденцията безработните без квалификация да доминират в структурата на регистрираните безработни. Тази група безработни е неконкурентоспособна на пазара на труда и формира основната част на контингента на продължително безработни лица.

2. Самотно живеещи възрастни хора

Според официални данни на статистиката за 2014 г. населението в община Марица над 65 години е разпределено по населени места както следва:

Тенденция през последните няколко години е нарастването на дела на самотно живеещи възрастни хора. На територията на община Марица в пет села непрекъснато се увеличава броя на самотните стари хора, в резултат на миграционните процеси:

- с. Труд – 45 броя
- с. Бенковски – 27 броя
- с. Рогош – 17 броя
- с. Граф Игнатиево – 20 броя
- с. Желязно – 15 броя

Независимо от усилията на Община Марица и реализацията на няколко проекта, към настоящия момент няма възможност за задоволяване на ежедневни здравни и рехабилитационни потребности на всички самотни самотни лица, които се нуждаят от подкрепа и обгрижване.

По проекти, финансирани със средства от Европейските фондове са разкрити:

- дневен център за стари хора - с. Строево с капацитет 40 лица - този Дневен център е държавно делегирана дейност от 2010 г.
- дом за стари хора с физически увреждания – с. Ясно поле
- социален дом за хора в риск - с. Калековец.

Добри резултати са постигнати в предоставянето на *социални услуги в семейна среда*.

В общината не е организирана социалната услугата, която е изцяло общинска отговорност - „Домашен социален патронаж“. По такъв начин остават незадоволени потребностите на самотно живеещи възрастни хора, които имат нужда от този специфичен тип социални грижи, свързани с битовите им условия (лична хигиена, хигиена в дома), снабдяването с топла храна и др. Не са развити и социални услуги от „резидентен“ тип (защитени жилища, центрове за настаняване от семеен тип и др., които са с капацитет до 15 места).

3. Хора с увреждания

По данни на Община Марица относителният дял на пълнолетните лица с увреждания на територията на общината е 16%. Най-засегнати от този фактор са хора с увреждания, в т. м. и зависимости, както и семействата в чиито състав има човек с увреждане или с тежък здравословен проблем.

Основните проблеми на тази уязвима група са:

- недостиг на здравни услуги и рехабилитация;
- липса на специализиран транспорт от селата към областния център, където се изпълнява услугата, а оттам и ограничен достъп на живеещите в селата до качествени здравни и рехабилитационни услуги;
- изолация на пазара на труда;
- ниски доходи на лицата и техните семейства;
- социална изолация в общността;
- липса на подкрепа за семейството;

- недостъпна архитектурна среда.

4. Деца в риск

Недостатъчна е работата с деца с отклоняващо се поведение, деца в риск за отпадане от училище. Липсват услуги в общността за деца и лица, жертви на насилие и трафик, така и на услуги в общността и от резидентен тип. Последните години са реализирани проекти насочени към подобряване физическите качества на образователни, културни и здравни обекти. Не са реализирани мерки, за създаване на достъпна среда за лица с увреждания.

5. Етнически малцинства в риск:

Основен етнос в Община Марица е българският – 85% от общия брой на населението, следван от ромския – 10%, който е по-висок от същия показател за страна (4,42%) и турския – 5%. На територията на община Марица има концентрирано ромско население в селата Динк, Костиево, Калековец и Рогош. По данни на Община Марица относителният дял на пълнолетните лица с увреждания на територията на общината е 20%.

Годишния план-програма за развитие на социалните услуги на територията на Община „Марица“ 2015-2016 г. Стратегията проектира развитието както на социалните услуги, така и на пакет от общински политики и хоризонтални мерки за социално включване, насочени към устойчиви решения на проблемите на рисковите групи. Основната задача на Община „Марица“, съгласно Стратегията и Годишния план е осигуряване на достъпни, разнообразни и качествени социални услуги, които допринасят за подобряване качеството на живот на хората и общностите в риск. В Дневен център за възрастни хора в пенсионна възраст с.Строево с капацитет 40 човека потребители се предоставят услуги през цялата 2015г. на общо 225 човека. на територията на общината за месеците февруари и март 2015г. се предоставя социалната услуга „Личен асистент“ на 55 потребители, обслужвани от 51 лични асистенти от всички населени места на община „Марица“, като през следващите месеци броят на обслужените лица се увеличава. Прилага се въведения нов подход за предоставяне на услуги в семейна среда, на принципа „индивидуален бюджет“, т.е всеки потребител на социалната услуга „личен асистент“ е обгрижван в рамките на индивидуален, специално разработен за него индивидуален план. Община Марица работи и по Национална програма за заетост и обучение на хора с трайни увреждания. Реализиран е Проект „Общностен център за деца и семейства в община Марица“ по Проект "Социално включване", финансиран със заем от Световната банка. Целта е да се постигне превенция на социалното изключване и намаляване на бедността сред децата чрез инвестиции в ранното детско развитие посредством изграждането на общностен център за деца и семейства и повишаване качеството и количеството на социалните услуги за деца до 7 г. и техните родители на територията на община Марица. През 2015 г. са създадени и възможности придобиване на трудов стаж на безработни младежи, завършили средно или висше образование, като дейността е финансирана по програма „Старт на кариерата“. На територията на общината различните държавни и общински институции работят съвместно и координирано за създаване на мрежа от услуги за децата и техните семейства и същевременно се осъществява социално-превантивна

Настоящият документ е изготвен във връзка с проект за предоставяне на финансова помощ по под мярка 19.1 „Помощ за подготовителни дейности“ от Програмата за развитие на селските райони 2014 - 2020 г. с №РД50-170/07 12.2015г., сключен между Община Марица, МЗХ-УО и ДФЗ-РА

дейност спрямо малолетните и непълнолетните, които се нуждаят от помощ, и вземат мерки за тяхната социална защита и развитие.

В качеството си на доставчик на социални услуги Община „Марица“ се стреми да развива интегрирана политика в подкрепа на децата в риск, хората с увреждания и тези в надтрудоспособна възраст. Но за съжаление планът по отношение на разкриване на нови, делегирани от държавата дейности не е изпълнен.

През 2016 г. се изпълнява Проект №BG05M9OP001-2.002-0116-C001 „Център за интегрирани социални услуги“, процедура за директно предоставяне на безвъзмездна финансова помощ №BG05M9OP001-2.002 „НЕЗАВИСИМ ЖИВОТ“, ОП „РАЗВИТИЕ НА ЧОВЕШКИТЕ РЕСУРСИ“ 2014-2020г. Дейностите по проекта предвиждат предоставяне на интегрирани социални услуги на територията на Община „Марица“. Ще се предоставят иновативни услуги за осигуряване на помощ в ежедневието и подкрепа за социално включване на лица от уязвимите групи, както и разширяване на възможностите нуждаещите се да водят самостоятелен начин на живот. Очаква се да бъдат включени общо 120 потребители на интегрирани социални услуги.

Съгласно чл.19, ал.2 и 3 от ЗСП чл.36б, ал.1 от ППЗСП през 2016 г. на база на приета през месец март Областна стратегия за развитие на социалните услуги за периода 2016г.-2020г. община „Марица“ предстои да разработи нова Общинска стратегия за развитие на социалните услуги и съответно Годишен план-програма за реализиране на планираните социални услуги. Има необходимост от дневни центрове за предоставяне на услуги за деца и младежи с увреждания, както и такива услуги за възрастни хора с увреждания. Необходимо е разширяване на услугите, свързани с разкриване на социални и обществени трапезарии в почти всички населени места от територията на МИГ. Установена е нужда от изграждане на защитени жилища за хора с увреждания, както и център за настаняване на хора в риск. Предвижда се посочените потребности да рефлектират в разработваната нова Общинска стратегия за развитие на социалните услуги.

Необходимост от преодоляване на социалното изключване на уязвими и маргинализирани групи и насърчаване на социални и образователни услуги:

-Необходимост от допълващи дейности и услуги за изграждане на цялостна и добре функционираща система за подкрепа на уязвими групи. Грижите за хората в нужда трябва да продължат и да обхващат всички нуждаещи се, като това се превърне в системна услуга, ориентирана към конкретните потребности на хората, за да се чувстват като равнопоставени част от общността;

-Необходимост от дневни центрове за предоставяне на услуги за деца и младежи с увреждания, както и такива услуги за възрастни хора с увреждания;

-Необходимост от разширяване на услугите, свързани с разкриване на социални и обществени трапезарии в почти всички населени места от територията на МИГ;

-Нужда от изграждане на защитени жилища за хора с увреждания, както и център за настаняване на хора в риск. Тези потребности рефлектират и в разработваната в момента Стратегия за развитие на социалните услуги в община Марица 2016-2020 г.

- Необходимост от развитие на мрежата от услуги в общността за осигуряване на условия за спокоен и достоен живот на уязвимите групи (хора с увреждания, самотни родители, възрастно население);
- Нужда от създаване на условия за социално включване на максимален брой хора в неравностойно положение и уязвими групи;
- Необходимост от подобряване архитектурния достъп на средата за хора с увреждания;
- Нужда от създаване на условия за задържане на децата/учениците от начален и среден курс на образованите в местните училища;

4.2 Препоръки

Идентифицирани потребности от направени анализи и проучвания:

- преодоляване социалното изключване на младите хора от малцинствата и тези в неравностойно положение и подобряване на стандарта и качеството на живот на уязвимите групи;
- активизиране на гражданското общество за прояви на толерантност, съпричастност и активно социално поведение - промяната на отношението към лицата с увреждания на пазара на труда;
- допълване на професионалната квалификация и образование и заетост за хора с увреждания и за младежите-роми, отпаднали от училище или с основно и по-ниско образование;
- директна работа в общността за подкрепа на семействата в неравностойно положение и за подпомагане на родителите и семейството при реинтеграция на децата, настанени в институции;
- изграждане на механизъм на междусекторно партньорство между институциите за използване на техните ресурси в подкрепа на семействата при преодоляване на бедността и социалната изолация;
- необходимост от занимания със спорт, което е добра основа за интеграция и изграждане на толерантност към различните обществото;
- подпомагане на първоначалния професионален опит, обучението в процеса на работа, учението през целия живот и придобиването на квалификация;
- насърчаване на самостоятелната заетост и предприемачеството;
- предоставяне на равен достъп до основните обществени служби по заетостта заедно със специфични и индивидуализирани услуги за ромите, търсещи работа, както и насърчаване на наемането на квалифицирани роми като служители в администрацията на Общината;
- обучение и наемане на квалифицирани ромски медиатори за предоставяне на консултации и съвети за възможностите за кариера;

- съхраняване, развитие и популяризиране на специфичната етнокултура на ромите като част от

българската национална култура и създаване на условия за равен достъп на ромската общност до обществения културен живот на различни нива;

- увеличаване опита на лицата, полагащи грижи за подобряване на условията на живот и жизнената среда на хората с увреждания и самотни възрастни хора;

- включване на групи в неравностойно положение на пазара на труда (в т.ч. посреднически услуги, обучения за придобиване на професионална квалификация или ключови компетентности, стимули за работодателите за наемане на работа, финансиране на географска мобилност и др.).

Подпомагането на уязвимите групи от населението ще бъде осъществено посредством проекти по приложимите мерки от ПРСР 2014 – 2020г., както и от ОПИК 2014 – 2020г. и ОПРЧР 2014 – 2020г. Проектите, финансирани от Програмата за развитие на селските райони и от Оперативна програма „Иновации и конкурентоспособност“ ще бъдат насърчени при наемане на работа на лица от уязвимите групи от населението. Ще бъде даден приоритет на проекти, чиито обекти на инвестиция са насочени косвено или директно към маргинализираните общности (като например осигуряване на достъп до общинска инфраструктура на лица в неравностойно положение, изграждане на културни, спортни или социални обекти за лица в неравностойно положение и др.). ОПРЧР предвижда поредица от мерки, които ще подпомогнат лица от уязвимите групи от населението при наемане на работа, провеждане на обучения и подобряване на тяхната квалификация, подобряване на предоставяните социални и здравни услуги на територията на МИГ към тази група от населението.

При Многофондова Стратегия за ВОМР може да се използват мерки за подобряване на образователните постижения, възможности за трудова заетост и социално включване на групи в неравностойно положение, като например мигранти, етнически малцинства и маргинализирани общности.

Обхватът на ВОМР е разширен, за да се позволи на местните стратегии да се фокусират върху предизвикателства като социалното приобщаване, изменението на климата, сегрегацията на ромите и други групи в неравностойно положение, безработицата сред младежите, обедняването на градските райони, връзките между градските и селските райони и т.н.

Местните партньорства са особено важни за подхода на социално приобщаване чрез ВОМР. Тези партньорства обединяват заинтересованите страни, които участват в идентифицирането, а след това и в решаването на проблема. Воденото от общностите местно развитие открива потенциала за пряко включване на потребителите и организациите на гражданското общество.

Налице е силен аргумент, че социалното приобщаване следва да бъде хоризонтална цел при всички видове райони с ВОМР.

В рамките на бъдещи проекти по СМР и ПРСР по отношение на хората с увреждания може да се мисли за подобряване на достъпна жизнена среда, медицинската грижа и качеството на живот чрез различни дейности предоставяни от дневен център или пътуваща специализирана грижа (масаж и др. под.).

-По-силно фокусиране върху инвестиции, водещи до повече работни места (често включва разширяване на съществуващи фирми и/или стандартни трудоемки операции);

-Подкрепа за нови дейности, свързани с обновяване на местния жилищен фонд, местно производство на енергия, нова употреба на съществуващи сгради, рециклиране и т.н.;

-Подкрепа за нови форми на предприятия, включително социално-икономически и социални предприятия;

-Съсредоточаване в по-голяма степен върху младежите -информирането и прехода от обучение към работа;

-Подкрепа за чиракуване, стажове, временна заетост, наставничество, и т.н.;

-Подкрепа за посреднически схеми и схеми за защитени пазари на труда;

- Подкрепа за допълващо обучение и активни политики на пазара на труда;

-Подкрепа на местни планове за социално приобщаване, движени от хора, засегнати от бедността, с подкрепата на специалисти и други заинтересовани страни;

-Подкрепа за общностни организации и групи за самопомощ;

-Подкрепа за схеми за общо ползване, нови форми на транспорт като общо и комбинирано ползване на автомобили, както и на колективни градини и площи;

-Подкрепа за социални, устойчиви и кооперативни жилищни инициативи.

За самотно живеещите хора над 65-годишна възраст е важно да се реализира подкрепа посредством асистенция за почистване, пазаруване, целене на дърва в селата и др. под., възможност за посещение на лекар по домовете, осигуряване на топла храна, осигуряване на възможност за качествено прекарване на времето в пенсионерски клубове, медицинска грижа. Следва да се обмисли има ли възможност за общо действие, което да обхване територията на цялата МИГ или ще е по-подходящо да се реализират различни инициативи, които след това обменят опит помежду си.

По отношение на дълготрайно безработните могат да спомогнат реализирани проекти в рамките на одобрена СВОМР и ПРСР по отношение на алтернативно земеделие и разкриване на нови работни места в малки производствени единици за продукти на селското стопанство и хранително-вкусовата промишленост. Ще са от значение дори временно разкрити или сезонни работни места, тъй като при дългосрочно безработните е важно да бъдат възстановени трудовите им навици.

В Стратегията за ВОМР на МИГ-община Марица трябва да се насърчат социалните иновации в полза на уязвимите групи.

В регламентите за ЕСФ и ЕФРР социалните иновации изрично се посочват като средство за преобразуване на местните услуги и справяне с местните предизвикателства.

Социалните иновации представляват иновации, които са социални както по отношение на тяхната цел, така и по отношение на техните средства.

По-специално те са нови продукти, услуги и модели, които едновременно отговарят на социалните потребности и създават нови социални взаимоотношения или сътрудничество. Те са тясно свързани с воденото от общностите местно развитие, защото „те са иновации, които са не само добри за обществото, но и подобряват неговия капацитет за действие“.

Социалното приобщаване може да бъде интегрирано в стратегиите за ВОМР по редица различни начини. В началото на програмите е налична подготвителна подкрепа за тези новоустановени партньорства.

Тъй като „местно“ е там, където хората живеят и работят, то има решаваща роля за политиките за пазара на труда. Воденото от общностите местно развитие предлага възможност за сплотяване на насоките на политиката от различните нива на управление.

Във всяка сложна система за публични услуги неизбежно съществуват пропуски в осигуряването, които групите за ВОМР могат да анализират, като предложат решения (например как да се интегрират грижите за децата, за да могат родителите да посещават курсове за обучение).

През периода 2014—2020 г. е вероятно местните стратегии да имат по-голям обхват, отколкото в миналото. Докато някои от тях ще започнат с целеви групи, очаква се това да

се осъществи в по-интегрирана рамка за района. Примерни теми в Стратегията за ВОМР могат да бъдат:

- Справяне със социалното изключване и безработицата при ромите и хората с увреждания;
- Борба с бездомността;
- Маргинализирани общности;
- Предприемчиви общности: социални предприятия и създаване на бизнес;
- Финансово приобщаване и микрокредити;
- Младежки инициативи;
- Здрави общности;
- Активен живот на възрастните хора.

Сдружения за уязвимите групи: малцинства, хора с увреждания и др.:

- Сдружение за хора с увреждания и социални проекти „Великолепие“-с.Труд;
- с. Динк - Сдружение „Интеграция“;

Настоящият документ е изготвен във връзка с проект за предоставяне на финансова помощ по под мярка 19.1 „Помощ за подготвителни дейности“ от Програмата за развитие на селските райони 2014 – 2020 г. с №РД150-170/07.12.2015г., сключен между Община Марина, МЗХ-УО и ДФЗ-РА

- Формално сдружение на предприемчиви младежи от ромски произход „Ромски свят“;
- Формално сдружение на младите майки и семейства с деца;

Важна внимание в Стратегията за ВОМР на МИГ-община Марица е да се създадат условия за предприемачество за представители на уязвимите групи. Предприемачеството е начин за преодоляване на изключването за значителен процент от безработните. Освен това все повече и повече хора проявяват интерес към социалните предприятия и социалното предприемачество като начин за посрещане на социалните потребности.

Подходите на воденото от общностите местно развитие могат да подкрепят предприемчивите общности на местно равнище, за да реализират този потенциал чрез осигуряване на включващи модели на бизнес подкрепа, които са по-добре свързани и интегрирани.

Като се отдава приоритет на интегрирането в политиките за местно развитие на равенството между половете и на недискриминацията, се признава, че жените и мъжете, мигрантите и етническите малцинства, по-възрастните хора, младежите и хората с увреждания имат неравен достъп до ресурсите и възможностите в обществото. Освен това потребностите на някои групи често се различават от потребностите на „традиционните“ потребители на услугите.

Препоръчителни мерки за уязвимите групи на територията на община Марица:

- ❖ Препоръчителна мярка за подпомагане на социално-икономическа интеграция на уязвими групи:

Подмярката е от ПО 2 „Намаляване на бедността и насърчаване на социалното включване“, ИП 1 „Социално-икономическа интеграция на маргинализирани общности като ромите“ от ОПРЧР 2014 – 2020г. Общата цел на операцията е да допринесе за повишаването качеството на живот, социалното включване и намаляване на бедността, както и до трайната интеграция на най-маргинализираните общности, вкл. ромите чрез реализацията на комплексни мерки и прилагането на интегриран подход.

Допустимите дейности и разходи по проектите от тази мярка са свързани с направление „Подобряване достъпа до заетост“; направление „Подобряване достъпа до образование“, направление „Подобряване достъпа до социални и здравни услуги“, направление „Развитие на местните общности и преодоляване на негативните стереотипи“, като е задължително проектите да съдържат няколко дейности от направление „Подобряване достъпа до социални и здравни услуги“.

- ❖ Препоръчителна мярка за дейности , свързани с активно включване – уязвими групи:

Препоръчаната мярка е от Приоритетна ос 2 „Намаляване на бедността и насърчаване на социалното включване“, ИП 2: „Активно приобщаване, включително с оглед

насърчаване на равните възможности и активното участие и по-добрата пригодност за заетост”.

Мярката ще спомогне за увеличаване на броя на членове на семейства с деца /включително с увреждания/, които са започнали да търсят работа или са в заетост, след предоставени интегрирани мерки за социално включване и увеличаване на броя на хората с увреждания, които са започнали да търсят работа или са заети, чрез предоставяне на социални и здравни услуги, вкл. чрез интегрирани мерки за хора с увреждания и техните семейства.

По данни на осъществените проучвания за Община Марица, относителният дял на пълнолетните лица с увреждания на територията на общината е 16%. Най-засегнати от този фактор са хора с увреждания, в това число и със зависимости, както и семействата, в чиито състав има човек с увреждане или с тежък здравословен проблем. Според осъществените проучвания населението в надтрудоспособна възраст в община Марица е 25 % или над 7750 души над 65 г. от тях самотно живеещи възрастни хора са над 150 души. По този начин може да се определи, че целевата група ще бъде представена от над 500 човека по тази мярка.

Мярката следва да е ориентирана към следните целеви групи: семейства с деца /включително с увреждания/, деца в риск, служители на доставчици на социални и здравни услуги, хората с увреждания и техните семейства, възрастни хора в риск.

С проектите по тази мярка местните бенефициенти ще могат да реализират интегрирани подходи за мотивиране и насърчаване участието на пазара на труда на лица, полагащи грижи за зависими членове на семейства /деца, вкл. и с увреждания, възрастни хора, зависими от грижи, пълнолетни лица с увреждания/.

Ще се подкрепят и проекти за намиране на работа и подобряване достъпа до заетост на хората с увреждания, вкл. чрез интегрирани комплексни мерки и предоставяне на подкрепящи иновативни услуги в общността.

Ще се подобри достъпа до здравеопазване и промоция на здравето, вкл. чрез иновативни междусекторни услуги в общността и в домашна среда, според индивидуалните потребности на човека с увреждане и чрез информационно-образователни и здравно-консултативни услуги.

Могат да се предвидят обучения на уязвимите групи и на членовете на семейства, които се грижат за зависим член на семейството, мотивационна и/или психологическа или друг тип подкрепа за целевите групи, според тяхната индивидуална необходимост.

Важни за територията на МИГ-община Марица са липсващите до момента инициативи за информиране и представяне на възможностите на хората с увреждания позитивната им роля в обществото с цел разчупване на стереотипите и промяна на нагласата на обществото и работодателите спрямо тях чрез информирането им в достатъчна степен за възможностите на хората с увреждания.

Публичният принос на средствата за проекти в Стратегията за ВОМР по Мерките, финансирани от ОПРЧР (ЕСФ) е в размер на 1 486 000 лева.

❖ Препоръчителна мярка за активно включване на безработни младежи:

Мярката се финансира от Приоритетна ос 1 „Подобряване достъпа до заетост и качеството на работните места“, Инвестиционен приоритет 3 „Устойчиво интегриране на пазара на труда на младите хора, в частност тези, които не са ангажирани с трудова дейност, образование или обучение, включително младите хора, изложени на риск от социално изключване, и младите хора от маргинализирани общности, включително чрез прилагане на гаранция за младежта“ на ОПРЧР 2014 – 2020г.

По данни на ДБТ „Марица“ общият брой на регистрираните безработни лица на територията на община Марица към 31.12.2014 г. е 1129, от общият брой регистрирани – 256 са лица до 29 г., което представлява почти ¼ от общия брой регистрирани лица. Затова се обосновава нуждата от прилагане на мярката насочена към намаляване на младежката безработица. Безработните ще бъдат наети основно в сектора на услугите и малкия бизнес.

Както в цялата страна, така и на територията на МИГ Марица, най-висока е безработицата сред лицата със средно и основно образование. Затвърждава се тенденцията безработните без квалификация да доминират в структурата на регистрираните безработни.

По данни от осъществените проучвания най-голям дял от безработните лица заемат завършили най-ниска степен на образование – начално или по-ниско – 48%., завършилите основно образование са 20 %.

По мярката местните бенефициенти ще имат възможността да идентифицират и активират икономически неактивните младежи, които са извън образование и обучение и не са регистрирани като безработни в Бюрото по труда. На вече регистрираните като безработни неактивни младежи могат да се предоставят посреднически услуги, мотивационно и психологическо подпомагане, както и включване в подходящи видове обучение или работа, в зависимост от конкретните им потребности.

Също така в зависимост от индивидуалните им потребности, дейностите за обучение и осигуряване на възможност за заетост могат да бъдат съчетани с услуги за професионално ориентиране и консултиране на младите хора, с оглед на това те да бъдат подкрепени при избора на професия и желания път за бъдещо професионално развитие.

За безработните младежи с основна или по-ниска образователна степен могат да се провеждат мотивационни обучения, както и да бъде оказана психологическа подкрепа с цел придобиване на по-висока самоувереност и мотивация за работа; включване в обучения за придобиване на професионална квалификация, както и в обучение по време на работа (чиракуване), успешно завършилите обучение остават на работа при обучилния ги работодател. Младежите без завършен начален етап на основно образование ще бъдат насочвани към възможности за ограмотяване.

Настоящият документ е изготвен във връзка с проект за предоставяне на финансова помощ по под мярка 19.1 „Помощ за подотзивтелни дейности“ от Програмата за развитие на селските райони 2014 – 2020 г. с №РД50-170/07.12.2015г., сключен между Община Марица, МЗХ-УО и ДФЗ-РА

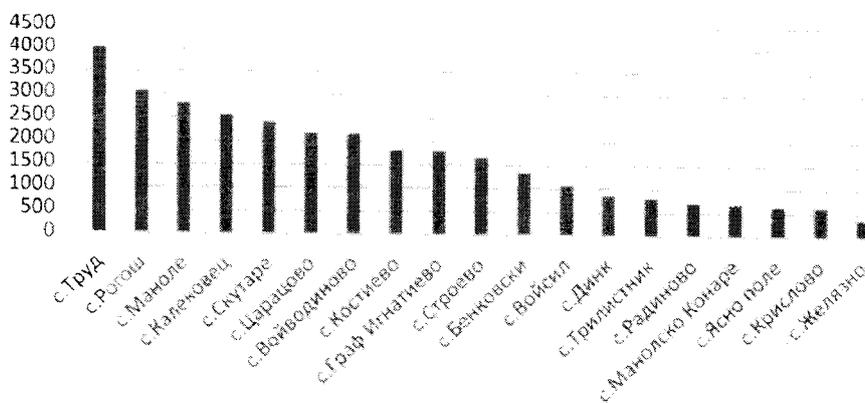
Безработните младежи със завършено средно или висше образование могат да бъдат включени в дейности по осигуряване на заетост при предварително осигуряване на висококачествени стажове и обучение по време на работа (чиракуване) и осигуряване на стимули за работодателите да наемат безработни младежи – например чрез субсидии за покриване на разходите за работна заплата и/или разходите за труд като цяло.

5. Анализ на съществуващите различия в териториално урбанистичната структура на община Марица на основата на наличната статистическа и друга социално икономическа информация.

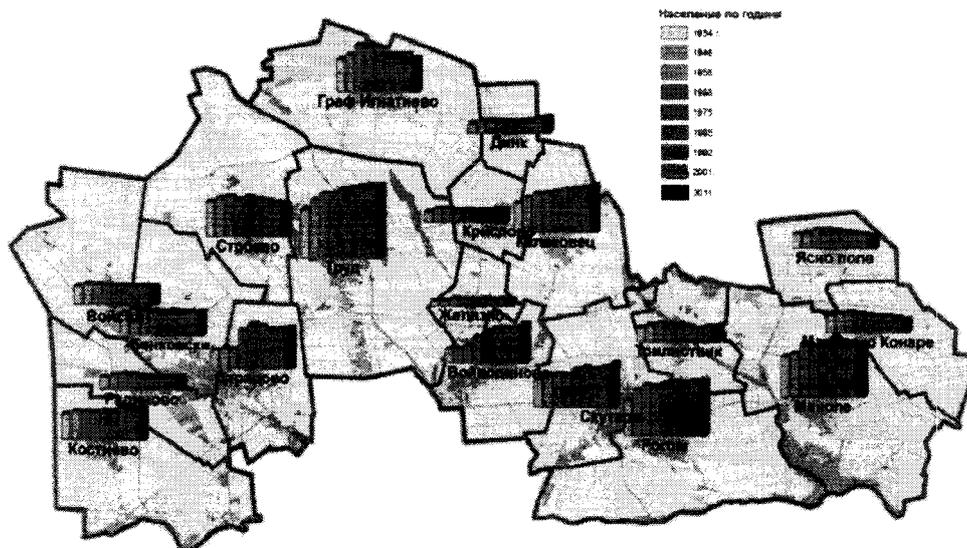
Спецификата на община Марица е именно в устойчивата селищна мрежа с постоянно население, което не намалява, независимо от неравномерните параметри в различните селища. Селата са много ясно групирани с възможности за връзки и съвместни проекти между тях. Конфигурацията на пътната мрежа и връзките на населените места са радиално насочени предимно от и към Пловдив - посока север-юг. Особено важно е да се отбележи, че в Община Марица, няма рокадни (резервни) трасета на АМ „Тракия“, в посока изток-запад, които да обвържат комуникационно селищата. Връзките между тях са много опосредствани - не са директни. Липсват бързи връзки на община Марица до някои селища от съседните общини Раковски, Калояново, Съединение и Салово. Изграждането им ще подобри достъпа на населението до трудовия пазар, оборота на товари, както и екологичното състояние, като се избегнат обходни или дублиращи маршрути.

Демографската картина показва устойчивост както като цяло за общината, така и за отделните населени места, като тази устойчивост е характерна и за малките населени места.

Разпределение на населението по населени места (2014 г.)

Следващата карта показва динамиката на населението по населени места по пребоявания на населението за периода 1934 - 2011 г.:

Динамика на населението 1934 - 2012 г.

Източник: НСИ, 2013 г

Не се наблюдават съществени промени в агломерацията на населените места в община, което се дължи на относително стабилното им демографско развитие. Данните показват, че селата с население над 1000 д. преобладават в структурата на селищната мрежа. На практика това са жизнени, в демографско отношение, населени места. В селата с население над 2000 д. живее 60,7% от цялото население на общината.

На територията, сравнително равномерно са разположени деветнадесет населени места, като всички от тях са села. С най-много жители е с. Труд (3985), а с най-малко с. Желязно (374). С население до 1000 жители са по-малко от половината населени места (7). С население между 1000 и 2000 души са пет населени места. С население между 2 хил. и 3 хил. души са пет населени места. С население над 3 хил. жители освен с. Труд е и с. Рогош (3081). На територията няма град.

Съгласно ЕКАТТЕ, към края на 2014 г. на територията има четири населени населено място от четвърта категория (с. Труд, с. Рогош, с. Маноле и с. Калековец), осем населени места от пета категория и седем от шеста категория. Анализът показва, че 21% от населените места попадат в сравнително високата четвърта категория, а други 42% в пета категория. На територията няма населени места от седма и по-ниска категория, което показва, че населените места са сравнително добре развити, както и че не съществуват големи вътрешно селищни различия на територията на община Марица. Това определя територията като селска, но добре развита територия, която притежава потенциал за развитие и при адекватна политика и подкрепа може да има съществен принос в подобряването на показателите на селските райони в България. Това прави територията изключително подходяща за подкрепа и финансиране на СВОМР в периода 2014 – 2020 г.

Виж Приложение: 1. База данни към 31.12.2014 г. за някои критерии и показатели за категоризиране на населени места.

Национална концепция за пространствено развитие за периода 2013 - 2025 г. определя

Настоящият документ е изготвен във връзка с проект за предоставяне на финансова помощ по под мярка 19.1 „Помощ за подготвителни дейности“ от Програмата за развитие на селските райони 2014 – 2020 г. с №РД50-170/07.12.2015г., сключен между Община Марица, МЗХ-УО и ДФЗ-РА

като основна стратегия за развитие на селищната мрежа полицентричната мрежа от йерархизирани урбанистични центрове на основата на модела „умерен полицентризъм“. Това предполага концентрация на ресурсите в ограничен брой центрове на развитие, подкрепящи осите на урбанистично развитие, които са важни за съхраняване на устойчивостта на модела и цялостното пространствено развитие на страната.

Съгласно този модел в аспекта на община Марица, гр. Пловдив е основният полюс на растеж, респективно доставчик на висококачествени и комплексни услуги. Значителна част от територията на община Марица попада в 30-минутния ареал на транспортна достъпност спрямо Пловдив, с което попада под влиянието и частично се включва в неговия агломерационен ареал (Пловдив е определен като един от градовете, чиито агломерационен ареал обхваща група общини). Освен това общината попада и върху една от двете главни паралелни оси на урбанистично развитие, като значителна част от селищата са под прякото влияние на тази ос.

Общият устройствен план на общината предлага оригинална концепция, свързана с населените места на общината, а именно концепцията „ПУЛСАР“. Шестте пулсара въвеждат йерархизирано групиране на селищата, определяйки главните и подчинени населени места и връзките между тях, както и възможностите им за развитие. В центъра на тази концепция стои с. Труд като намиращо се върху кръстовището на урбанизационните оси на общината и определящ средището на дифузния град, който селата в общината ще образуват.

Схема на пулсарите в община Марица съгласно ОУПО

Отделните села в тази концепция получават следните направления за развитие:

с. Бенковски

Бенковски получава значително функционално развитие, разширение на селищната територия, като компактна структура, както следва:

- За жилищна функция - около селото от изток, север и запад, както и значителна структура към село Войсил;

Настоящият документ е изготвен във връзка с проект за предоставяне на финансова помощ по под мярка 19.1 „Помощ за подготвителни дейности“ от Програмата за развитие на селските райони 2014 – 2020 г. с №РД50-170/07.12.2015г., сключен между Община Марица, МТХ-УО и ДФЗ-РА

- За производствени и складови функции - предимно на юг, гранично със селата Радиново и Царацово и автомагистрала „Тракия“;
- За смесени функции - югозападно и югоизточно до автомагистрала „Тракия“;
- Път Ш-805 се изнася по ново обходно трасе източно и северно от селото, като се предвижда и общински път към с. Строево.

с. Войводиново

Войводиново получава нова компактна функционално-пространствена структура в посока североизток-югозапад както следва:

- За жилищни функции - значително разширение в съседство на селото на северозапад;
- За смесени функции - на изток и на юг;
- За производствено складови функции - североизточно и югозападно;
- Предвижда се път, преминаващ през селото към И-56, да мине в обход южно от селото.

с. Войсил

Войсил получава структурно-функционално развитие предимно на север, северозапад и североизток, както следва:

- За жилищна функция на север - североизток до път Ш-805;
- За производствено-складова функция - на север и северозапад по протежение на път Ш- 805;
- За смесени функции - на север между производствена складовата и жилищната структура.

с. Граф Игнатиево

Граф Игнатиево има незначително разширение на селищната структура, както следва:

- За жилищна функция - малък терен на северозапад;
- За производствено-складова функция - по цялото протежение между ж.п. линията и път И-64;
- За рекреативна и залесителна дейност е предвиден теренът на север от селото - сега мера;
- Предвижда се общински път между Граф Игнатиево и Динк.

с. Динк

Динк получава следното структурно-функционално развитие, както следва:

- За жилищна функция - на изток и запад, непосредствено до селото;
- За смесени функции - на юг от двете страни на път Р^V 1191;
- За производствена дейност - на североизток от селото на около 1км се предвижда терен за изграждане на газова централа с мощност около 150ММ.

с. Желязно

-Желязно не получава нова функционално-пространствена структура.

с. Калековец

Калековец получава значително развитие на функционално-пространствената си структура, както следва:

- За смесени функции - на юг непосредствено до селото;
- За жилищна и вилна функция - на североизток и изток;
- За рекреация и отдих - на североизток и изток.

с. Крислово

Крислово получава разширение на селищната структура за жилищна функция от изток, запад и юг.

с. Костиево

Костиево получава следното структурно-функционално развитие, както следва:

- За жилищна функция - на изток, север и запад, непосредствено на селищната структура;
- За производствено-складова функция - на североизток и югоизток, източно от път Р^V 1153, както разширение на строителната граница на селото;
- За смесени функции - линейно по път 1-Е80 от север и от двете страни на път Ш-805, до границата със с. Царацово;
- За комунална дейност - на границата със с. Цалапица, терен от 100дка, за междинна обработка на битови отпадъци;
- Предвидена е полу детелина при пресичане на път 1-Е 80 и път Ш-805.

с. Маноле

Маноле получава значително разширение на функционалната си структура, както следва:

- За жилищна функция - на северозапад и югоизток;
- За смесени функции - на север, изток, юг, югозапад и северозапад;
- За производствена и складова функция - на юг и югозапад;
- За рекреация и отдих - на юг по поречието на р. Стряма и р. Марица;
- Предвижда се път Ш-565 да мине по ново трасе, северно от селото;
- Предвижда се и ново трасе на ж.п. линията за скоростни влакове южно от селото.

с. Манолско Конаре

Манолско Конаре има незначително разширение на селищната структура, както следва:

- За жилищна функция - от югоизток;
- За производствено-складова функция - от северозапад.

с. Радиново

Радиново получава незначително разширение, както нова компактна структура, основно в югоизточна посока, както следва:

- За жилищна функция - на югоизток и незначително на североизток и запад;
- За смесени функции - на югоизток, изток по границата със с. Царацово;

Настоящият документ е изготвен във връзка с проект за предоставяне на финансова помощ по под мярка 19.1 „Помощ за подготовителни дейности“ от Програмата за развитие на селските райони 2014 – 2020 г. с №РД50-170/07.12.2015г., сключен между Община Марица, МЗХ-УО и ДФЗ-РА

За складово - производствена функция - на североизток и север до границата със землището на Бенковски;

- Нови вътрешни пътища между ново предвидените функционални структури.

с. Рогош

Рогош получава следното развитие на селищната структура, както следва:

- За смесени функции - на запад от границата на селото и на север;
- За производствено-складови функции - на юг непосредствено до селото и на запад, до границата по поречието на р. Стряма и р. Марица.

с. Скуtare

Скуtare получава значително разширение на функционално-пространствената си структура, както следва:

- За жилищна функция - на северозапад, на изток - до границата на Рогош, на юг и частично на югозапад;
- За производствени и складови функции - на запад, от двете страни на път 11-56 и южно от път Ш-565 до границата на землището на Царацово.

с. Строево

Строево получава следното развитие на функционално-пространствената структура, както следва:

- За жилищна функция - на изток, непосредствено на селищната структура, както и от юг и от югозапад;
- За смесени функции - на югоизток, източно от път Ш-606;
- За производствено-складови функции - северозападно и югоизточно около път Ш-606.

с. Трилистник

Трилистник получава следното развитие на функционално-пространствената си структура, както следва:

- За производствено-складова функция - на югоизток и северно от селото до автомагистрала „Тракия“;
- За рекреативна функция и отдих - териториите определени по натура 2000.

с. Труд

Труд получава значително развитие на функционално-пространствената си структура, както следва:

- За жилищна функция - на север и юг, непосредствено до границата на селото;
- За смесени функции - на юг, до автомагистрала „Тракия“ и южно от нея;
- За производствено-складови функции - източно от селото северно - между ж.п. линията и път 11-64, до границата на землището на Пловдив;
- За рекреация и отдих - обектите по натура 2000, поречието на р. Пясъчник и рибарниците;

- Предвижда се път между Труд и Крислово и продължението на връзката със

Настоящият документ е изготвен във връзка с проект за предоставяне на финансова помощ по под мярка 19.1 „Помощ за подготвителни дейности“ от Програмата за развитие на селските райони 2014 - 2020 г. с №РД50-170/07.12.2015г., сключен между Община Марица, МЗХ-УО и ДФЗ-РА

Строево, както и пътна връзка западно покрай ж.п. линията, преминаваща под автомагистрала „Тракия“.

с. Царацово

Царацово получава значително разширение на функционално-пространствената и структура, както следва:

- За жилищна функция - западно от границата на селото и частично от югоизток;
- За смесени функции - северозападно и североизточно, както и значителна структура на югозапад южно от ж.п. линията и път Ш-805;
- За производствено-складови функции - северозападно и западно, до границата с Радиново и югозападно между ж.п. линията и път Р[^]V-1154 и Р[^]V-1156, както и южно от път Р[^]V 1154.

с. Ясно поле

Ясно поле има разширение, както следва:

- За производствено-складови функции - на юг.

Съгласно ЕКАТТЕ, към края на 2014 г. на територията има четири населени населено място от четвърта категория (с. Труд, с. Рогош, с. Маноле и с. Калсковец), осем населени места от пета категория и седем от шеста категория. Анализът показва, че 21% от населените места попадат в сравнително високата четвърта категория, а други 42% в пета категория. На територията няма населени места от седма и по-ниска категория, което показва, че населените места са сравнително добре развити, както и че не съществуват големи вътрешно селищни различия на територията на община Марица. Това определя територията като селска, но добре развита територия, която притежава потенциал за развитие и при адекватна политика и подкрепа може да има съществен принос в подобряването на показателите на селските райони в България. Това прави територията изключително подходяща за подкрепа и финансиране на СВОМР в периода 2014 – 2020 г.

Виж Приложение: 1. База данни към 31.12.2014 г. за някои критерии и показатели за категоризиране на населени места.

6. Иновативни възможности на територията на община Марица:

Същността на ВОМР се състои в иновациите и постигането на резултати, които носят дълготрайна промяна. Първата стъпка обикновено включва изграждане на капацитета и ресурсите за посмане на инициативи на местните общности. ВОМР може да се използва също така, за да покрие малките инвестиции в инфраструктурата, които са предпоставка за иновации и по-нататъшно развитие.

Те обаче обикновено представляват средство за постигане на някаква цел.

Подходът на ВОМР с участието на множество заинтересовани страни води до

различен начин на разглеждане на предизвикателствата според „търсенето“ или знания на различните видове доставчици. ВОМР може да излезе от обичайните рамки, за да генерира нови идеи и да финансира малките „семена“ и пилотните проекти, необходими за тяхното тестване на практика. Когато са успешни, тези проекти могат да привлекат и повече от основните частни и публични фондове.

В контекста на ВОМР иновациите не се изразяват непременно в изследвания на високо ниво и разработване на нови технологии (въпреки че, разбира се, те не се изключват). Обосновката за иновативния характер на стратегията всъщност е тясно свързана с въпроса „какво иска общността да промени?“.

По определение стратегиите за ВОМР са местни и с твърде малък мащаб. Те нямат възможност да променят условията на живот на всички наведнъж.

Затова те трябва да се концентрират върху онези действия, които имат мултиплициращ или лавинообразен ефект върху местното развитие. Вместо да се използват всички ограничени налични ресурси за посрещане на основните потребности, идеята е проблемите и възможностите да бъдат разгледани от нов ъгъл и да се изследват новите отговори, които могат да доведат до по-дългосрочни и по-устойчиви решения.

Иновациите във ВОМР:

- Могат да включват нови продукти, услуги или начини за изпълнение в местен контекст;
- Често имат мултиплициращ или лавинообразен ефект върху промените, които общността иска да реализира;
- Могат да включват едно или повече действия и прототипи от малък мащаб или голям водещ проект, който мобилизира общността;
- Намират нови начини за мобилизиране и използване на съществуващите ресурси и активи на общността;
- Създават сътрудничество между различните участници и сектори;
- Могат, без това да е задължително, да включват университети или сложни изследвания и разработки;
- Могат да бъдат платформа за социални иновации, чийто мащаб впоследствие може да бъде увеличен и да намери по-широко приложение чрез обмен, сътрудничество и създаване на контакти.

Улесняване на иновациите –новаторство

Прилагането на Стратегия за ВОМР е възможност за стимулиране на нови и новаторски подходи за развитието на селските райони. Такова новаторство се стимулира като на МИГ, се предоставят широки граници на свобода и гъвкавост във взимането на решения за дейностите, които те искат да подкрепят.

Новаторството следва, да бъде схващано в широк смисъл. Може да означава въвеждането на нов продукт, на нов процес, нова организация или на нов пазар. Тази обща дефиниция на новаторството е валидна както за селските, така и за градските райони.

Въпреки това селските райони, поради ниската гъстота на населението и сравнително ниско ниво на човешки и физически ресурси, имат по-слаби връзки с центровете за изследвания и развитие и за тях се оказва по-трудно, да произведат радикални иновации,

въпреки че и това, разбира се, е възможно. Новаторството в селските райони може да означава трансфер и адаптиране на иновации, породени другаде, модернизация на традиционни форми на ноу-хау или намиране на нови решения на устойчиви проблеми на

селските райони, които други политически намеси не са успели да решат задоволително

или дългосрочно. Това може да предостави нови отговори на специфични проблеми на селските райони.

Разработваната СМР на МИГ-община Марица е многофондова, която предвижда синергия между мерките и операциите за подкрепа по линия на ЕЗФРСР, ОП "Иновации и конкурентноспособност" и ОП "Развитие на човешките ресурси". Прилагането на многофондова СМР дава много по-големи възможности на МИГ да адресира проблемите пред които е изправена местната общност, обхващайки не само земеделската дейност, диверсификацията и териториалното развитие на района, но и да спомогнат за решаване на социалните предизвикателства и нужди пред малкия и среден бизнес.

Територията има най-голям ресурс и опит за прилагане на социални иновации чрез проекти, финансирани от два източника:

-ПРСР и ОП "Развитие на човешките ресурси".

Воденото от общностите местно развитие за социално приобщаване и заетост има огромен потенциал да обхване хората, които не могат да бъдат обхванати от обикновения пазар на труда и политиките за приобщаване.

Воденото от общностите местно развитие за социално приобщаване може да се фокусира върху конкретна целева група, например бездомни лица, но я обхваща чрез териториален подход, фокусиран върху нейния местен и социален контекст.

Местните групи за действие за ВОМР често се ръководят от активни членове на местната общност и понякога е възможно да пренебрегват по-слабо видимите части на общността. Въвеждането на социалното приобщаване в местните стратегии може да подобри баланса на тези стратегии и да им позволи да отговарят по-добре на местните потребности.

В регламентите за ЕСФ и ЕФРР социалните иновации изрично се посочват като средство за преобразуване на местните услуги и справяне с местните предизвикателства.

Социалните иновации представляват иновации, които са социални както по отношение на тяхната цел, така и по отношение на техните средства.

По-специално те са нови продукти, услуги и модели, които едновременно отговарят на социалните потребности и създават нови социални взаимоотношения или сътрудничество.

Те са тясно свързани с воденото от общностите местно развитие, защото „те са иновации, които са не само добри за обществото, но и подобряват неговия капацитет за действие“

Подходите на социалните иновации биха могли да играят ключова роля при повторното разработване на BOMP за 21 век.

Изборът на многофондова СМР е разглеждан като първа стъпка в тази посока. Посредством ОП „Иновации и конкурентноспособност“ ще се стимулира именно насърчаване на иновационната активност и разработването и внедряването на иновации. Ще бъде насърчавано подпомагане на проекти, които предвиждат конкретни иновативни дейности необходими за работата на предприятията и фирмите на територията на индустриалния парк.

В регламентите за ЕСФ и ЕФРР социалните иновации изрично се посочват като средство за преобразуване на местните услуги и справяне с местните предизвикателства.

Социалните иновации представляват иновации, които са социални както по отношение на тяхната цел, така и по отношение на техните средства. По-специално те са нови продукти, услуги и модели, които едновременно отговарят на социалните потребности и създават нови социални взаимоотношения или сътрудничество.

Те са тясно свързани с воденото от общностите местно развитие, защото „те са иновации, които са не само добри за обществото, но и подобряват неговия капацитет за действие“.

Тъй като „местно“ е там, където хората живеят и работят, то има решаваща роля за политиките за пазара на труда. Воденото от общностите местно развитие предлага възможност за сплотяване на насоките на политиката от различните нива на управление.

Предприятията и фирмите опериращи на територията на индустриалния парк ще бъдат стимулирани и окуражавани да създават съвместни предприятия с други лица на територията на МИГ Марица, както и да си сътрудничат с фирми и структури в района, които да бъдат бенефициенти по СМР и да получават финансово подпомагане.

Именно с прилагането на такъв подход на по-силно и близко интегриране на икономиката, която работи на територията на индустриалните зони и на местната икономика ще се залага, като основна иновативна характеристика при изпълнение на СМР.

Наред с това, при прилагането на всички мерки насочени към подкрепа на икономиката и на земеделието, при критериите за оценка е записан като приоритет развитие на иновациите. Проекти, които насърчават иновациите или водят до внедряването на иновативни решения носят допълнително между 5-10 точки, което създава повече стимули за развитието на такива проекти и до тяхното генериране.

При подмярка 4.2 „Инвестиции в преработка и маркетинг на селскостопанска продукция” се предвижда по-висока тежест за насърчаване кооперирането и интеграцията между земеделските производители и предприятия от хранително – преработвателната промишленост . Това е изключително важно, за да се постигне по-висока устойчивост и конкурентоспособност. Допълнителен приоритет чрез критериите за оценка ще се дава на проекти, където се предвижда преработка на мин 65% собствена или продукция от местни земеделски производители или от групи земеделски производители. Това ще допринесе за постигане на синергия между отделните дейности изпълнявани по линия на СМР, както и за повече позитиви и благоприятни последици от реализирането на отделните проекти.

Внедряването на къси вериги на доставки посредством изпълнението на проекти, финансирани от стратегията ще изгради и развие връзките между производители и преработватели на хранителни продукти, което също може да се определи като иновативност на стратегията;

Иновативния подход при реализиране на настоящата стратегия може да се изрази и в обвързаност на постигнати резултати от изпълнени проекти по различни приложими мерки от стратегията. Така например инвестициите в земеделски стопанства и произвежданата/преработена продукция, финансирани по подмерки 4.1 и/или 4.2 може да се реализира в къщи за гости или други обекти, финансирани от подмярка 6.4.1 По този начин се създава сътрудничество между различните участници и сектори, което е в основата на подхода BOMP.

МИГ-община Марица ще се стреми да съсредоточава финансов ресурс именно в развитието и реализация на проекти, които водят до по-големи мултипликационни ефекти. Това са проекти даващи по-висока добавена стойност, проекти свързани със създаването на допълнителна заетост и брутен продукт на територията, като

интегрираните инвестиции и чрез стимулиране работата с местни суровини и с разширяване развитието на аутсорсинга на територията, свързан най-вече с обслужване на множеството предприятия и фирми работещи на територията на индустриалните зони.

Посредством търсене на интегрираност при одобрението и финансирането на проекти по СМР, МИГ Марица ще се стреми да повиши синергията в икономиката на района, да даде повече ползи, не само за конкретните бенефициенти, но и към всички онези, които ще са свързани с работа с тях, да създаде предпоставка за възникване на клъстери чрез продължаване дейността на предприятията и фирмите разположени на територията на индустриалната зона към местни поддоставчици и контрагенти.

Прилагането на мерки от различните оперативни програми, в т.ч. Програмата за развитие на селските райони 2014 – 2020г., Оперативна програма „Иновации и конкурентоспособност” 2014 – 2020г. и Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси” 2014 – 2020г. посредством стратегията за местно развитие предполага иновативен подход чрез интегрирано финансиране на проекти от различни оперативни програми, но по начин, който гарантира развитие на територията, базирано на местните потребности. По този начин може да се определи, че стратегията ще окаже принос и ще се превърне в платформа за социални иновации, чийто мащаб впоследствие може да бъде увеличен и да намери по-широко приложение чрез обмен, сътрудничество и създаване на контакти.